To linjer

To linjer er ved at blive trukket klart op i den vesteuropæiske, antirevisionistiske kommunistiske bevægelse.

Denne bevægelse, der består af nydannede kommunistiske partier og grupper i næsten alle lande, bekender sig åbent til marxismen-leninismen, Mao Tse-tungs tænkning. Den afviser den sovjetiske moderne revisionisme og de enkelte landes revisionistiske partier. Den afviser klassesamarbejdet og samarbejdet med den amerikanske imperialisme. Den afviser talen om fredelig parlamentarisk overgang til socialismen og hylder den proletariske revolution. Denne bevægelses partier og grupper fordømmer den kapitalistiske genrejsning i Sovjetunionen og de østeuropæiske lande, der står under sovjetisk overherredømme, og de hylder den store proletariske kulturrevolution i Kina, der sikrer det proletariske diktaturs og socialismens fortsatte eksistens og udvikling.

I alt dette er de forskellige partier og grupper enige. Men de er ikke enige, når det gælder den konkrete analyse af de fuldt udviklede kapitalistisk-imperialistiske vesteuropæiske landes øjeblikkelige situation og arbejderklassens stilling. De er ikke enige om perspektiverne for den socialistiske revolution i denne del af verden eller om den politik, som revolutionære kommunister her skal føre i dag.

Det er på disse områder, to linjer er ved at blive trukket op. Det er her kampen mellem to linjer er begyndt.

INGEN KAMMERATLIG DISKUSSION

I Sverige grundlagdes ved midsommer 1967 en organisation ved navn "Kommunistiska förbundet marxist-leninisterna" (KFML). Den stillede sig fra sin start på ovennævnte antirevisionistiske, prorevolutionære grundlag, men den stillede sig i spørgsmålet om de aktuelle opgaver for revolutionære kommunister i vor kapitalistiske verden på en linje, der klart var en anden end den linje, der er lagt frem af Kommunistisk Arbejdskreds (KAK) og dens organ Kommunistisk ORIENTERING.

KAK har i interne skrivelser til KFMLs ledelse gentagne gange forsøgt at få en diskussion i gang om disse to linjer, ganske som vi har forsøgt at få en kammeratlig diskussion i gang med andre partier og grupper i Vesteuropa og andetsteds. Vi fik aldrig svar fra KFML, før et af organisationens organer, "GNISTAN", i april i år indledte et voldsomt, åbent angreb på os og den af os repræsenterede linje.

Vi tager kampen op - og vi gør det med glæde. Marxismen har altid udviklet sig gennem kamp, og den er ikke bange for kamp. Kampen mellem de to linjer skal og må føres - ikke blot mellem KFML og KAK, men i hele den imperialistiske verden. Af denne kamps udfald afhænger denne verdens fremtid.

HVEM LEVER GODT ?

GNISTANs fem artikler imod vor teori for socialismens perspektiver i vor verden (med dette udtryk menes her og i hele denne artikel de fuldt udviklede kapitalistisk-imperialistiske vesteuropæiske lande) retter først og fremmest skytset mod K.O.s beskrivelse af arbejderklassens nuværende situation.

Vi har hævdet som vor opfattelse, at ikke blot et mindre lag af arbejderklassen, men arbejderklassen som helhed lever godt under kapitalismen i dag, og vi har hævdet som vor opfattelse, at ikke blot et mindre lag af arbejderklassen, men arbejderklassen i vor verden som helhed i dag må beskrives som et arbejderaristokrati, der er bestukket af kapitalisterne ved hjælp af superprofitter fra udbytningen af menneskehedens flertal i de tidligere og nuværende koloniale, halvkoloniale og afhængige lande i Asien, Afrika og Latinamerika.

Hvad mener vi, når vi siger at "arbejderklassen som helhed lever godt under kapitalismen i dag"?

Kort fortalt mener vi, at arbejderne som helhed får tilstrækkeligt at spise, har tag over hovedet, tøj på kroppen - at de ikke sulter eller fryser - og at arbejderklassen som helhed ingen grund har til at frygte for morgendagen i spørgsmålet om mad.

Så enkelt er det. Og det forsøger GNISTAN da heller ikke at bestride. Men GNISTAN vil bestride, at der er en sammenhæng mellem denne situation og situationen i Asiens, Afrikas og Latinamerikas undertrykte lande.

Der kunne citeres i hobetal af statistiker, der underbygger vor påstand. Borgerlige videnskabsmænd og skribenter af alle afskygninger er enige om, at en tredjedel af verdens befolkning - det er os og Nordamerika -

spiser de to tredjedele, og tilmed de bedste to tredjedele af verdens mad. Alle synes at være klare over, at den gennemsnitlige levealder i f.eks. Danmark og Sverige er næsten dobbelt så stor som i Indien og andre asiatiske lande. Der er ingen, der benægter, at der er et skærende misforhold mellem antallet af læger og hospitalssenge pr. indbygger i vor verden og blandt menneskehedens flertal i de såkaldt "underudviklede" lande.

GNISTAN benægter heller ikke disse kendsgerninger, men vægrer sig hårdnakket ved at drage de indlysende følgeslutninger deraf.

Vi behøver ikke engang at gå videre. Vi behøver ikke at tale om biler, sommerhuse, dyrt hobby-legetøj, ferierejser, sygeløn, arbejdsløshedsunderstøttelse. Vi kan nøjes med at tale om mad, om børnedødelighed, om levealder, sygdom og sult.

KFML taler selv om biler. Mens GNISTAN raser, når vi siger, at arbejderne lever godt under kapitalismen i dag i vor verden, raser KFMLs andet orgen "Marxistisk Forum" samtidig mod et af revisionisternes rigsdagsmedlemmer, fordi han går ind for højere skat på biler og benzin. Det er efter KFMLs mening arbejderfjendsk, fordi "også denne indirekte skat rammer arbejderne hårdest".

Se derefter på Indiens sultende bønder. Se på børnene i Latinamerika. Sammenlign slumkvarterne i Hong-kong med selv den værste "slum" i København eller Stockholm. 750 millioner voksne mennesker i de "underudviklede" lande kan hverken læse eller skrive. Halvdelen af børnene under skolealderen i disse lande får så dårlig ernæring, at de tager varig fysisk og åndelig skade, og dødeligheden blandt dem er 60 gange større end blandt danske eller svenske børn.

Hvem vover så at sige, at vor verdens arbejderklasse i dag ikke lever godt under kapitalismen.

UDBYTNING OG REALLØN

GNISTAN indrømmer i sit angreb på os, at arbejdernes realløn i Sverige er stigende - altså at de kan købe mere og mere for deres penge - men vi må ikke sige, at arbejderne lever godt under kapitalismen i dag.

Hvorfor ikke? Fordi vi har "glemt", at arbejderen udbyttes under kapitalismen. Fordi vi efter GNISTANS mening har benægtet, at arbejderne i den kapitalistiske industri producerer merværdi, der går i kapitalisternes lomme.

Vi understreger endnu engang: Vi har på intet tidspunkt benægtet, at en sådan udbytning foregår i Danmark eller i Sverige. Det ville svare til at benægte, at Danmark og Sverige er kapitalistiske lande. Naturligvis producerer den danske arbejder i den danske kapitalistiske industri merværdi. Det forholder sig naturligvis fortsat sådan, at kapitalisten køber den "frie" arbejders arbejdskraft, betaler ham en vis sum penge for brugen af denne vare og tilegner sig de produkter, som arbejderen fremstiller i løbet af det antal timer, han har solgt sin arbejdskraft. Og det forholder sig naturligvis fortsat sådan, at arbejderen i løbet af disse timer producerer mere ny værdi end sin egen arbejdskrafts værdi - eller udtrykt i penge: Kapitalisten skaffer sig et overskud, fordi han kan sælge de af arbejderen fremstillede varer for flere penge, end han betaler arbejderen i løn.

Dette er grundsystemet i udbytningen i det kapitalistiske samfund, og denne udbytning foregår også i dag i Danmark og i Sverige, i alle kapitalistiske lande.

Men hvad har det med den foreliggende sag at gøre? Intet! Arbejdernes ugeløn bliver ikke mindre af, at kapitalisten tjener på at købe og bruge hans arbejdskraft. Det, det i henseende til leveforhold drejer sig om for arbejderne, så længe de faktisk lever i det kapitalistiske samfund, er, hvor stor en løn, de får - udtrykt marxistisk: i hvilket forhold deres løn - arbejdskraftens pris - står til deres arbejdskrafts værdi - til hvad der er nødvendigt, for at de kan eksistere og arbejde og sætte en ny generation af arbejdere i verden.

Det er dette forhold mellem pris og værdi, der er afgørende for hvor godt eller dårligt arbejderne lever under kapitalismen - og når vi siger, at klassen som helhed lever godt under kapitalismen i dag, mener vi, at den som helhed i dag får en pris for sin arbejdskraft, der ligger en hel del over denne arbejdskrafts værdi.

Vi kunne kort udtrykke det med at påpege den simple kendsgerning, som enhver, der blot åbner øjnene, kan konstatere: Arbejdsløse i vor verden får i understøttelse udbetalt tilstrækkeligt til, at de kan leve! De lever af deres understøttelse. De dør ikke af sult. Deres børn bliver ikke underernæret. Deres børn kan fortsat gå i skole og vokse op til at blive arbejdere.

Arbejdsløse i vor verden får i dag - i hvert fald - udbetalt deres arbejdskrafts værdi. (Dermed være ikke på nogen måde sagt, at det ikke er en forbandelse at være arbejdsløs. Dermed være heller ikke sagt, at det ikke

giver økonomiske vanskeligheder at være arbejdsløs, set i forhold til det tilvante forbrug. Dermed være kun fastslået den åbenlyse kendsgerning, at arbejdsløse ikke sulter i vor ver den i dag.)

UDBYTNING OG PRODUKTIVITET

GNISTAN vil mene, at K.O. ikke har fattet meget af den marxistiske politiske økonomi. K.O. forstår ikke, hvad udbytning er, hedder det.

GNISTAN skriver:

"D'herrer har aldrig begrebet, at stigende produktivitet må virke tilbage på arbejdskraftens pris, og at denne kan stige, samtidig med at udbytningen forøges."

Ganske rigtigt, det har vi aldrig begrebet - det er nemlig noget vrøvl! Det er i direkte modstrid med Marx' analyse af det kapitalistiske samfund og dets udbytningsfunktion.

Hvad menes der med ordet udbytning? I marxistisk forstand betyder det forholdet mellem arbejdskraftens pris og merværdien. Udbytningsgraden måles i, hvor stor en del af den i løbet af arbejdsdagen skabte værdi arbejderen får udbetalt i løn, og hvor stor en del - merværdien - der bliver hos kapitalisten.

(I parantes være bemærket, at det danske ord "udbytning" svarer til det svenske ord "utsugning". På dansk har vi også ordet "udsugning", der ikke hører hjemme i marxistisk terminologi. Når vi til tider bruger det, mener vi dermed, at udbytningen er så voldsom og hård, at arbejderen knap nok kan skaffe sig det nødvendige til livets opretholdelse, mens kapitalisterne skovler til sig.)

Lad os derefter se nærmere på GNISTANs påstand om en samtidig stigning i udbytningen og i lønnen - altså en samtidig stigning i merværdien og arbejdskraftens pris ved forøget produktivitet i industrien.

Karl Marx skriver i første bind af KAPITALEN (tysk førkrigsudgave kapitel 15, engelsk udgave fra Moskva kapitel 17), at en samtidig stigning i arbejdskraftens pris og i merværdien kun er mulig i to tilfælde, nemlig 1) ved en absolut forlængelse af arbejdsdagen og 2) ved en forøgelse af arbejdsintensiteten.

I begge disse tilfælde sker der det, at der på en arbejdsdag produceres mere værdi end før. I første tilfælde ved, at arbejderen arbejdere længere, i andet tilfælde ved at arbejderen arbejdere hurtigere og hårdere. Når der på en arbejdsdag produceres mere værdi, er der mere at dele, og det er derfor klart, at både arbejderen og kapitalisten kan få mere. Arbejdskraftens pris kan sættes op, og kapitalisten kan samtidig få mere merværdi - fordi den samlede "kage" af værdi er blevet større.

Derimod understreger Marx, at ved stigende produktivitet (produktivkraft, bedre teknik o.s.v.) er et fald i arbejdskraftens pris en absolut forudsætning for en stigning i merværdien. Ved stigende produktivitet produceres der nemlig ikke mere værdi. Den samlede "kage" af værdi forbliver ufoændret, og skal den ene part, kapitalisten, have mere af denne kage, må den anden part, arbejderen, naturnødvendigt have mindre.

Dette er det stik modsatte af GNISTANs påstand!

Hvad sker der, når produktiviteten stiger - når maskinerne bliver bedre o.s.v. ? Der sker det, at der kræves mindre samfundsmæssigt nødvendigt arbejde til at fremstille den enkelte vare - altså, at den enkelte vares værdi falder.

En vares værdi (også varen arbejdskrafts værdi) måles i samfundsmæssigt nødvendigt arbejde.

Når en arbejder på en 8 timers arbejdsdag tidligere producerede 10 stk. af en eller anden vare, producerer han ved ny teknik f.eks. 20 stk. De 10 stk.s samlede værdi og de 20 stk.s samlede værdi er den samme - der kræves stadig 8 timers arbejde - men den enkelte vares værdi er faldet til det halve af, hvad den var før.

Marx understreger, at når en sådan ny teknik - forøget produktivitet - slår igennem i produktionsgrene, der fremstiller varer, der indgår i arbejdernes daglige fornødenheder (og som varen arbejdskrafts værdi måles i) falder også arbejdskraftens værdi.

Mens, som vi netop har set, en stigning i merværdien som forudsætning har et fald i arbejdskraftens pris, betyder faldet i de enkelte varers værdi, at både kapitalisten og arbejderen får en større mængde varer, hvis forholdet mellem merværdien og arbejdskraftens pris ikke forrykkes. Det ligger imidlertid i kapitalismens natur, at kapitalisten vil bestræbe sig for at trykke arbejdskraftens pris ned på et niveau, der svarer til arbejdskraf-

tens nye, lavere værdi. Hvor langt denne nedskæring af arbejdskraftens pris går, eller om der overhovedet sker en sådan nedskæring, afhænger ifølge Marx af den økonomiske kamp mellem kapitalisten og arbejderen.

Men hvordan dette end udvikler sig - det kommer vi senere tilbage til - står een ting fast: GNISTANs påstand er grebet ud af luften. For det første er der ikke nødvendigt, at stigende produktivitet "må" virke tilbage på arbejdskraftens pris. For det andet forholder det sig sådan, at hvis der sker en sådan tilbagevirkning, vil den nødvendigvis bestå i, at arbejdskraftens pris falder hvis udbytningen stiger.

ET PRAKTISK EKSEMPEL

GNISTAN giver et praktisk eksempel på den påståede "forøgede udbytning" i Sverige. Siden begyndelsen af 1950'erne er den ved bygningen af en treværelses lejlighed anvendte arbejdstid faldet fra 1.500 til 300 arbejdstimer. "Dette betyder", skriver GNISTAN, "at en bygningsarbejder nu pr. time producerer lige så meget som fem bygningsarbejdere i begyndelsen af 1950'erne." GNISTAN fortsætter med at påpege, at bygningsarbejderens løn i samme tidsrum ikke er steget fem gange i samme tidsrum, mens bygherrernes rækker i dag tæller flere millionærer end tidligere. "Det er således åbenbart, at bygningsarbejderen i dag, på trods af at pengelønnen og til en vis grad endog reallønnen er forøget, får en mindre andel end i 1950'erne af de værdier, han skaber." Efter at have opregnet andre lignende tilfælde af forøget produktivitet gennem rationalisering o.s.v. drager GNISTAN følgende konklusion:

> "Men ... produktiviteten er forøget i hurtigere tempo end arbejdernes realløn, dvs. deres andel af de værdier, de skaber. Således er der inden for alle industrigrene sket en stadig omend fra branche til branche varierende forøgelse af udbytningen."

Dette er det rene umarxistiske nonsens.

I tilfældet med bygningsarbejderen sker der ifølge Marx' analyse af kapitalismen simpelthed det, at lejlighedernes værdi i forbindelse med den stigende produktivitet falder, og hvis en bygningsarbejder på samme tid tidligere kunne producere een lejlighed, men nu fem, betyder det, at de enkelte lejligheders værdi nu kun er en femtedel af den tidligere værdi. Bygningsarbejderen producerer ikke mere værdi, fordi han arbejder med bedre byggemetoder, men den værdi, han producerer, fordeler sig nu på fem lejligheder i stedet for een.

At bygningsarbejderen ved hjælp af den forbedrede teknik - større produktivitet - på samme tid frembringer fem lejligheder, mod før een, viser på ingen måde, at han får en mindre andel af den værdi han skaber. De to ting har intet med hinanden at gøre.

GNISTAN siger, at bygningsarbejderen samtidig med indførelsen af den bedre teknik har fået både større pengeløn (hans arbejdskrafts pris, målt i kroner og ører, er altså blevet større) og større realløn (hans arbejdskrafts pris, målt i den mængde varer han kan købe for denne pris, er altså også blevet større). Det tyder ikke på, at der er sket nogen forandring i forholdet mellem arbejdskraftens pris og merværdien. Bygningsarbejderen får takket være den nye teknik - i industrien som helhed - flere varer for den samme løn (fordi disse varers værdi falder med den voksende produktivitet), og samtidig får bygherren flere lejligheder end før, som han kan sælge (udleje) over deres værdi, da der er boligmangel.

Vi har her et typisk eksempel netop på det, Marx sagde i det nævnte kapitel i KAPITALEN: Ved stigende produktivitet kan både arbejderen og arbejdsgiveren få flere varer. Men udbytningen er hverken blevet større eller mindre.

En af de ting, der kan føre læsere af GNISTAN på afveje, er bladets besynderlige brug af ordet "værdier". Når man taler om udbytning, om merværdi, om arbejdskraftens værdi og dens pris, må man ikke samtidig benytte ordet værdi i betydningen brugsværdi. Det er klart, at den øgede produktivitet betyder, at der fremstilles en større mængde varer (i dette tilfælde lejligheder), altså "mere brugsværdi", "flere brugsværdier" om man vil, men til gengæld har som påpeget, hver af disse varer mindre værdi - i den betydning at der nu kræves mindre samfundsmæssigt arbejde til at fremstille dem.

Hele GNISTANs argumentation omkring den angiveligt voldsomt forøgede udbytning i Sverige beror på den fejlagtige opfattelse, at produktion af flere varer under alle omstændigheder betyder produktion af mere værdi. Hvis der produceres flere varer, fordi der arbejdes flere timer om dagen, eller fordi der arbejdes hårdere - ja så produceres der også mere værdi (og hver enkelt vare har den samme værdi som hidtil). Hvis der produceres flere varer, fordi maskinerne bliver bedre, fordi tekniken fornyes o.s.v., produceres der ikke mere værdi end før. Der produceres den samme værdi fordelt på en større mængde varer. Det er kun arbejde, ikke maskiner der producerer værdi!

Og det er netop ved hjælp af øget produktivitet, ved hjælp af ny teknik og bedre maskiner, at den gamle kapitalistiske verden har sat sin produktion i vejret.

FORARMELSE ELLER BESTIKKELSE ?

I virkeligheden har GNISTAN med sin umarxistiske påstand peget direkte på det centrale problem i arbejderklassens økonomiske stilling i vor imperialistiske verden:

Hvordan kan det økonomisk forklares, hvordan kan den politiske økonomi forklare, at arbejderklassen i vor verden i dag ikke blot i k k e trykkes stadig dybere ned i elendigheden, men tværtimod i de sidste årtier har fået det materielt stadig bedre og bedre?

Hvordan forliges denns faktisk foreliggende situation med den af Marx' opdagede almindelige lov for kapitalens akkumulation, der siger, at arbejderklassen i de kapitalistiske lande forarmes ikke blot relativt, i forhold til kapitalisternes voksende rigdom, men også a b s o l u t ?

Lenin forklarer denne lovs virkemåde på følgende vis:

> "Arbejderen forarmes absolut, d.v.s. han bliver direkte fattigere end før, han tvinges til at leve dårligere, at ernære sig ringere, at være mere underernæret, til at holde til i kælderrum og loftskamre. ..."

Enhver kan se, at denne nedgangsproces ikke har været at spore i vesteuropæisk arbejderklasses økonomiske stilling i de sidste mange årtier, og at den ikke er at spore i dag. (Undtagelser kan være korte perioder i forbindelse med de to verdenskrige.)

Revisionisterne i Sovjetunionen og andre steder har i mange, mange år forsøgt at tale udenom. De har, ligesom GNISTAN gør det i en bisætning, forsøgt at fremstille sagen, som om den absolutte forarmelse nu kommer til udtryk i en forstærket arbejdsi n t e n s i t e t. De har lukket øjnene for, at den faktisk forekommende forøgede arbejdsintensitet i arbejdsprocessen - det vil sige større brug af muskel- og nervekraft - er mere end opvejet af kortere arbejdstid, længere ferie, bedre arbejdsforhold, bedre sundhedsvæsen o.s.v. De har lukket deres øjne for, at selve beviset på dette ligger klart for dagen i den stadig længere gennemsnitlige levealder i arbejderklassen - foruden i dag i den stadigt mere aktive udnyttelse af fritiden, hvilket kræver, at der er kræfter til overs.

Den uafviselige kendsgerning, at den absolutte forarmelse - der lysende klart er defineret af Lenin i det netop anførte citat - i k k e foregår i vor verden, kan kun forklares på een måde: at den vestlige kapitalisme-imperialisme har suget så store profitter ud af kolonier, halvkolonier og afhængige lande, og at den stadig gør det, at det i k k e har været nødvendigt for de europæiske kapitalister at trykke deres arbejderes løn (arbejdskraftens pris) ned på eller blot ned i nærheden af arbejdskraftens værdi.

Det er det, vi har udtrykt ved, at arbejderklassen i vor verden i dag er en bestukket klasse (vi gentager, at den samtidig dermed er en udbyttet klasse - i den forstand at den producerer merværdi).

Produktiviteten er steget og stiger stadig voldsomt i den vestlige verden. Drevet frem af konkurrencen har kapitalisterne uophørligt revolutioneret og revolutionerer stadig deres produktion - rationalisering, automatisering o.s.v. Hver enkelt vares værdi (der stadig måles i samfundsmæssigt nødvendigt arbejde) falder og falder i hastigt tempo. Arbejdskraftens værdi falder og falder - men dens pris falder ikke.

Da levnedsmidler fortsat udgør hovedparten af arbejdskraftens værdi, er det ikke besynderligt, at den største stigning i arbejderklassens velstand netop er sket i årene efter den anden verdenskrig, hvor landbrugets modernisering og øgede produktivitet har medført et voldsomt fald i landbrugsvarers værdi. Dette forhold kommer vi tilbage til senere.

HVEM BETALER VELSTANDEN ?

"Udbytning", siger GNISTAN. K.O. har glemt udbytningen. "Den svenske arbejderklasse er i dag mere udbyttet end nogensinde før".

Udmærket, så siger vi det. Når det, GNISTAN kalder voksende kapitalistisk udbytning fører til, at levestandarden stiger - og GNISTAN indrømmer jo selv, at den stiger - så kan vi kun ønske for de sultende indiske bønder, at de kunne blive "udbyttet" noget mere!

Jo mere af GNISTANS form for udbytning, desto mere mad i skabet, desto mere og bedre tøj, desto bedre bolig, desto længere ferie, desto flere køleskabe til den arbejdende befolkning!

Denne form for "udbytning" gælder i de vesteuropæiske fuldt udviklede kapitalistiske lande. Men i de tidligere og nuværende koloniale og halvkoloniale lande i Asien, Afrika og Latinamerika gælder til gengæld stadig loven om den absolutte forarmelse. De har det dårligere i Asien, Afrika og Latinamerika i dag, end de havde det for 50 år siden. Der er flere hjemløse på Calcuttas gader, nøden er større i Latinamerikas landdistrikter.

Den svenske arbejderklasse udbyttes mere end nogensinde, siger GNISTAN, og så må det samme være tilfældet i Danmark. Og den svenske arbejderklasse har det bedre end nogensinde, siger GNISTAN også, og det samme skal nok være tilfældet i Danmark.

Bør man da ikke hjælpe Perus indianere, de 10 millioner fattige hvide i USA eller de indonesiske landarbejdere til noget mere af denne "udbytning".

Der er kun to mulige følgeslutninger at drage af den faktisk eksisterende situation i vor verden i dag: Enten har den kapitalistiske udbytning sine ubetvivlelige fordele for de udbyttede, eller også er den voldsomste udbytning henlagt til andre egne af jorden, mens vi i vor verden allesammen nyder godt af dens frugter.

Hvorfor er det så vanskeligt at se? Hvorfor er det så vanskeligt at se, når allerede Engels talte om, at den engelske arbejderklasse fik andel i superprofitterne fra kolonierne og gladeligt tog deres del af byttet fra denne udplyndring.

Hvorfor er det så vanskeligt at se, når allerede Lenin talte om, at de engelske kapitalister hentede en profit hjem fra Indien og andre kolonier, der var mange gange større end den profit, de kunne presse ud af deres egne arbejdere?

Hvorfor er det så vanskeligt at se, når samme Lenin udtrykkeligt sagde, at den europæiske proletar (ikke et lille lag i toppen, men den europæiske proletar) delsiv stod i den situation, at det ikke var hans arbejde, men de millioner af udsugede i kolonierne, der opretholdt hele det kapitalistiske samfund?

Jamen, siger GNISTAN, arbejderne i Sverige (og i Danmark) har selv betalt velfærden. De har selv betalt arbejdsløshedsunderstøttelsen, de har selv betalt folkepensionen, de har selv betalt deres ferie.

Nuvel, arbejderne betaler til deres arbejdsløshedskasse, de betaler høje skatter, de betaler folkepensionsbidrag o.s.v. o.s.v. Men hvor har de fået pengene fra? Pengene må jo være i posen, før de kan opkræves. Arbejderne får kun deres penge eet sted fra: som pris på den vare, arbejdskraften, som de sælger til kapitalisterne.

Arbejderne spiser sig mætte hver dag. De kan reproducere deres arbejdskraft fra dag til dag, og de kan sætte en ny generation af arbejdere i verden. Det betyder, at de får deres arbejdskrafts værdi.

Arbejderne kan derudover anskaffe sig stadig flere forbrugsgoder - og de kan tilmed betale de tårnhøje bidrag og skatter.

Det kan kun betyde een eneste ting: At den pris de af deres arbejdsgivere får for deres arbejdskraft ligger over denne arbejdskrafts værdi. Anden forklaring gives ikke.

Lenin fastslog den enkle kendsgerning, at kapitaleksporten fra de imperialistiske lande svækkede antagonismen mellem arbejdsgiver og arbejder. Hvad vil det sige? Det vil sige, at arbejdsgiveren får råd til at slække på sit krav om, at arbejderen kun skal have sin arbejdskrafts værdi betalt og ikke en rød øre mere. Det betyder, at kapitalisterne betaler en højere pris for arbejdskraften, end denne arbejdskraft er værd. Og det betyder, at profitten fra kapitaleksporten er årsagen hertil.

Det betyder, at når arbejdsgiverne i den imperialistiske verden ikke holder arbejdskraftens pris nede på dens værdis niveau, skyldes det udplyndringen af de koloniale og halvkoloniale lande.

Andet kan Lenins ord ikke betyde:

ER DANMARK (OG SVERIGE) MED I DENNE UDPLYNDRING ?

GNISTAN er uhyre harmfuld over, at vi tillader os at mene, at der er en sammemhæng mellem dansk arbejderklasses økonomiske situation og dansk kapitalismes anddel i superprofitterne fra den koloniale og neokoloniale udplyndring - og GNISTAN er især rasende over, at der findes fornuftige svenskere, der siger det samme om forholdene i Sverige.

GNISTAN afviser pure denne uhyrlige beskyldning mod svensk monopolkapital. Den svenske kapitalisme har efter GNISTANs mening kun gjort sig skyldig i at udbytte de svenske arbejdere så hårdt, at flere og flere af dem står med bil eller sommerhus, fotografiapparater, dybfryser, fjernsyn og elektrisk legetøjstog. Ingen skal komme og sige om svensk monopolkapital, at den har udbyttet de koloniale og halvkoloniale folk.

Som "bevis" anfører GNISTAN en række statistiske opgørelser over, hvor mange produktionsvirksomheder, den svenske monopolkapital i dag ejer i andre lande, og hvor disse ligger. Man når triumferende til det resultat, at kun knapt 20 pct. af den slags virksomheder ligger i de undertrykte lande i Asien, Afrika og Latinamerika. Man konstaterer videre, at langt størsteparten af disse virksomheder er anlagt efter den anden verdenskrig, og at pengene til denne investering nok så pænt er udført fra Sverige med Rigsbankens tilladelse.

Og hvor er pengene da kommet fra? Ja, når de er udført over Rigsbanken fra Sverige, er det jo klart, at de er hentet op af svenske arbejderes lomme.

Sjældent har man hørt magen til sludder! Ifølge GNISTAN er svensk monopolkapital på en eller anden måde pludselig dukket op af ingenting. Den har så vidt man kan se af GNISTANs forklaring ingen forbindelse bag ud. Den er der bare, fiks og færdig.

Hvordan opstod kapitalismen i Sverige? Hvordan foregik industrialiseringen i Sverige? Vi skal ikke gå i detaljer, men vi skulle tage meget fejl, om ikke den svenske kapitalisme ganske som den danske i meget høj grad i sin start var baseret på lån fra de kapitalistiske stormagter - England, Tyskland. Og hvor fik disse store kapitalistiske lande pengene fra til at låne ud? Det ved vi fra Marx, fra Engels, fra Lenin: Fra kolonierne.

Vi ved, at dansk kapitalistisk industris udvikling hænger uløseligt sammen med det langvarige danske monopol på forædlede landbrugsprodukter (baseret på import af billige råvarer fra Asien og Latinamerika) til det engelske marked, hvor profitterne fra kolonierne skabte et købedygtigt publikum.

Hvordan ligger det med en ting som svensk eksport af jernmalm til den hurtigt voksende tyske industri omkring århundredskiftet? Er der nogen sammenhæng mellem den tyske industris kraftige efterspørgsel efter svensk malm og den udbytning, der fandt sted i de tyske kolonier i Afrika, der bl.a. betød total udslettelse af hele afrikanske folkeslag? (Driver vesttysk kapitalisme ikke neokolonialistisk udbytning i dag, og køber den ikke fortsat svensk jernmalm?)

Mon ikke GNISTAN skulle undersøge disse problemer - i stedet for at operere med en svensk monopolkapital anno 1968, som om den ingen forhistorie havde, og som den var helt alene i den kapitalistiske verden?

Da GNISTAN udtrykkeligt siger, at det er i produktionsvirksomhederne, at udbytningen især foregår, skal vi i forbifarten minde om, at der i årene fra Koreakrigen og fremover skete et kraftigt fald i de undertrykte landes eksportvarepriser til vor verden og en endnu kraftigere stigning i de priser, som de måtte betale for deres import fra vore lande - også deres import fra Danmark og Sverige. Så måske har svensk monopolkapital også tjent en smule på de mange svenske salgs-virksomheder, der er oprettet verden over siden den anden verdenskrig. Og måske har denne voksende prisforskel haft en vis betydning for de svenske arbejderes stigende realløn?

(Fortsættes i næste nummer af K.O.)

To linjer (2)

I første afsnit af vort svar til det svenske GNISTAN på dets åbne, ukammeratlige angreb på os og på vor beskrivelse af virkeligheden i den fuldt udviklede kapitalistiske, vesteuropæiske verden af i dag skrev vi, at arbejdskraftens værdi har været faldende, men at prisen ikke er faldet. Vi angav, at dette var årsagen til det voldsomme opsving i den brede befolknings, herunder arbejderklassens materielle levestandard i vor verden i de senere år.

De første reaktioner fra ind- og udland på første afsnit af "To linjer" har vist, at det vil være nødvendigt at gå mere i dybden med hensyn til selve begrebet "arbejdskraftens værdi". De fornyede studier og diskussioner i forbindelse med disse reaktioner har desuden vist, at visse af formuleringerne i første afsnit var ufuldstændige. Lad os derfor, før vi går videre med det egentlige svar til GNISTAN, se nærmere på begrebet arbejdskraftens værdi. Det vil her være nødvendigt som udgangspunkt at bringe nogle citater, der belyser Marx' og Engels' opfattelser af dette begreb.

Marx skriver i bind I af "Kapitalen" (tysk folkeudgave kapitel 4, engelsk Moskva-udgave kapitel 6):

> "Arbejdskraftens værdi bestemmes ligesom enhver anden vares værdi af den til produktion, altså også til reproduktion, af denne specielle artikel nødvendige arbejdstid. Betragtet som værdi repræsenterer arbejdskraften selv kun et bestemt kvantum i sig legemliggjort samfundsmæssigt gennemsnitlige arbejde. Arbejdskraften eksisterer kun som evne hos det levende individ. Produktionen af den forudsætter altså dette individs eksistens. Når individet er givet, består produktionen af arbejdskraften i individets egen reproduktion eller bevarelse. Til sin bevarelse behøver det levende individ en vis sum af midler til livets opretholdelse. Den til produktionen af arbejdskraften nødvendige arbejdstid opløser sig derfor i den til produktionen af disse livsfornødenheder nødvendige arbejdstid, eller arbejdskraftens værdi er værdien af de til dens ejers bevarelse nødvendige livsfornødenheder. Arbejdskraften realiserer imidlertid kun sig selv derved, at den bruges, bliver virksom i arbejdet. I dens virke, arbejdet, forbruges der imidlertid et bestemt kvantum menneskelige muskler, nerver, hjerne o.s.v., der atter må erstattes. Denne forøgede given ud betinger en forøget tagen ind. Når arbejdskraftens ejer i dag har arbejdet, må han i morgen kunne gentage den samme proces under de samme betingelser i henseende til styrke og sundhed. Summen af de til livets opretholdelse nødvendige midler må altså være tilstrækkelig til at opretholde det arbejdende individ i dets normale tilstand. De naturlige behov selv, såsom mad, klæder, varme, bolig o.s.v. er forskellige alt efter et lands klima og andre naturlige betingelser. På den anden side er omfanget af de såkaldt nødvendige behov, såvel som den måde hvorpå de tilfredsstilles, selv et historisk produkt og afhænger derfor for en stor del af et lands kulturniveau, og blandt andet også i væsentlig grad af, under hvilke omstændigheder og derfor med hvilke sædvaner og krav til tilværelsen klassen af frie arbejdere er blevet dannet. I modsætning til andre varer indeholder værdibestemmelsen af arbejdskraften altså et historisk og moralsk element. For et bestemt land, i en bestemt periode er gennemsnitsmængden af nødvendige midler til livets opretholdelse imidlertid givne."

I bind III af "Kapitalen" vender Marx tilbage til begrebet arbejdskraftens værdi i en større sammenhæng. Han omtaler det rent fysiske minimum - altså den nederste grænse for arbejdskraftens pris (lønnen), hvor arbejderen kun lige netop får tilstrækkeligt til den nøgne eksistens og reproduktion - og han fortsætter:

> "Hans arbejdskrafts værdi afviger fra dette fysiske minimum. Den er forskellig alt efter klimaet og den samfundsmæssige udviklings stade. Den afhænger ikke blot af de fysiske, men også af de historisk udviklede samfundsmæssige behov, der bliver til den anden natur. Men i ethvert land, til en given tid er denne regulerende gennemsnitlige arbejdsløn en given størrelse."

Når man læser Marx og Engels, må det ikke et øjeblik lades ude af betragtning, at når de taler om arbejdskraftens værdi, beskriver de de almene, universelt gyldige principielle faktorer, der bestemmer denne værdi - men de gør det ud fra den konkrete virkelighed på deres tid, først og fremmest i England. De afviger ikke et sekund og kan ikke afvige fra den virkelighed, de kender.

Derfor taler Marx i det første af de netop anførte citater fra "Kapitalen" om den i hvert enkelt land, af klima og historisk udvikling bestemte sædvanemæssige levestandard hos de lag af befolkningen, der som de første i

historien danner en klasse af "frie arbejdere" - et proletariat i et kapitalistisk samfund. Derfor fastslår han, at disse lags tilvante - både af klima og af historien bestemte - faktiske levestandard angiver arbejdskraftens værdi ved industrialiseringens gennembrud i verdens første kapitalistiske land, England.

Samtidig fastslår Marx, at arbejdskraftens værdi ikke må forveksles med det nøgne fysiske minimum, men at selve arbejdernes behov, og den måde hvorpå det tilfredsstilles - det vil sige variationen i de nødvendige livsfornødenheder, deres kvalitet o.s.v. - er et historisk produkt, og at det nødvendige behov derfor også er et spørgsmål om sædvane hos arbejderne selv.

Engels udbygger dette synspunkt ved forskellige lejligheder, f.eks. i sine artikler i bladet "The Labour Standard" fra 1881. Han understreger her, at det, så længe kapitalismen eksisterer, er en uomstødelig lov, at lønnen til arbejderne set over en længere periode vil give ham netop så meget, som er nødvendigt for at "holde ham selv i arbejdsduelig stand og at videreføre sin art". Vi understreger, at ordet "nødvendigt" hos Engels såvel som hos Marx i denne forbindelse ikke er ensbetydende med det fysiske mindstemål af mad o.s.v., men at det betegner behovet som historisk produkt.

Dernæst skriver Engels, at den "gennemsnitlige løn svarer til den sum af fornødenheder, der er tilstrækkelig til at bevare arten arbejdere i et vist land i overensstemmelse med den levestandard, der er sædvanebestemt i det pågældende land. Denne levestandard kan være meget forskellig for forskellige fag".

Engels fortæller, hvorledes engelske murere og murerarbejdsmænd på den tid takket være en stærk fagforeningsorganisation har en løn, der ligger betragteligt over andre arbejderes, skønt disse arbejderes arbejde er lige så faglært og fysisk krævende. Disse arbejdere har nemlig ikke forsvaret sig mod arbejdsgivernes forsøg på at presse lønnen (arbejdskraftens pris) ned under arbejdskraftens værdi, og resultatet heraf er, at "de lærer at leve for mindre og mindre lønninger, og deres lønninger falder naturligt til det niveau, som de selv har lært at acceptere som tilstrækkeligt".

Engels fortsætter:

> "Loven om lønnen (d.v.s. loven om at lønnen ligger på arbejdskraftens værdi. K.O.) er altså ikke en lov, der trækker en fast og hård linje. Den er inden for visse grænser ikke ubøjelig."

I en anden artikel i "The Labour Standard" skriver Engels:

> "Den økonomiske lov om lønnen eksisterer, og den er uomstødelig. Men som vi har set, er den elastisk, og det er den på to måder. Lønnen kan sænkes, inden for et bestemt fag, enten direkte ved gradvis at vænne arbejderne i dette fag til en lavere levestandard, eller indirekte ved at forøge antallet af arbejdstimer pr. dag (eller arbejdsintensiteten i det samme antal arbejdstimer) uden at sætte lønnen i vejret."

Det er som allerede påpeget nødvendigt at holde sig for øje, at Marx og Engels skriver konkret om en konkret virkelighed. Derfor taler Engels kun om lønlovens elasticitet i forbindelse med et fald i arbejdskraftens værdi. Derfor taler også Marx kun om muligheden af et fald i arbejdskraftens værdi. Derfor siger han udtrykkeligt, at mens han for klarhedens skyld i "Kapitalen" overalt har forudsat, at arbejdskraften bliver solgt til sin værdi, må man i praksis regne med, at prisen vil blive tvunget ned under denne værdi, og at dette medfører et fald i arbejdskraftens værdi.

Arbejderklassens absolutte forarmelse som grundlov for kapitalismen betyder jo netop, at arbejdskraftens pris og dens værdi falder.

Hverken Marx eller Engels kendte en situation, hvor arbejdskraftens pris i en længere periode lå over arbejdskraftens værdi. De kendte ikke en situation, hvor levestandarden for arbejderklassen som helhed blev højnet og holdt sig på det nye niveau over en så lang periode, at arbejdskraftens værdi blev hævet, fordi arbejderne vænnede sig til at leve for højere og højere lønninger. Derfor har hverken Marx eller Engels beskrevet en sådan situation.

Som vi har set, slog Marx og Engels fast, at arbejdskraftens pris - lønnen - under visse omstændigheder kan virke tilbage på arbejdskraftens værdi. De så det ske i Londons Eastend, hvor dele af arbejderklassen lod sig trykke ned i levestandard, vænnede sig det nye lavere niveau og derved sænkede deres egen arbejdskrafts værdi. Det vil sige, de så det ske på den måde, at en pris på arbejdskraften, der lå under dens værdi, tvang denne værdi nedad.

Vi har siden da fået fornyet bekræftelse på, at arbejdskraftens værdi kan lade sig påvirke af arbejdskraftens pris. Vi har fået ny bekræftelse på, at arbejdskraftens værdi er en historisk betinget og ikke en absolut størrelse. Men vi har set det ske på den måde, at en pris over værdien har ført denne værdi opad.

REFORMISTER OG CHAUVINISTER

GNISTAN skælder os ud for reformister, fordi vi giver GNISTAN ret i, at arbejderklassen i Sverige og Danmark har fået det bedre dette århundrede igennem, men ikke vil anerkende, at det skyldes udbytningen.

GNISTAN skriver om reformisterne:

"I begyndelsen af århundredet påstod de, at arbejderne ikke var udbyttede, fordi de havde yderkavaj eller overfrakke og gik med hvid flip om søndagen til forskel fra 1870'ernes og 1880'ernes proletarer, der ikke havde råd til den slags. I 20'erne og 30'erne gendrev de udbytningen med henvisning til, at der begyndte at komme badeværelse også i de til arbejdere nyopførte etværelses lejligheder, og at arbejderne i almindelighed havde radio, cykle, 48-timers arbejdsuge og i mange tilfælde kolonihave, hvilket de ikke havde haft i 1900-tallets første årtier."

Det er karakteristisk for GNISTANS besynderlige måde at behandle problemerne på, at de ikke et øjeblik prøver at benægte, at den her beskrevne stigning i arbejderklassens faktiske materielle levestandard er rigtig.

Vi kan altså med fuld ret sige, at GNISTAN og vi er enige om, at arbejderklassen i vore to lande reelt har fået levestandarden sat op siden århundredskiftet.

Forskellen mellem de af GNISTAN omtalte reformister og os er den simple, at reformisterne tog denne nye levestandard som et bevis på kapitalismens fortræffelighed og evne til efterhånden at give sine arbejdere gode kår, mens vi tager den som udtryk netop for kapitalismens hæslighed - som udtryk for at kapitalismen i vore lande direkte og indirekte har udbyttet og udplyndret de koloniale lande på det mest bestialske og uhyrlige og har ladet sine arbejdere få andel i dette rov.

Forskellen mellem GNISTAN selv og os er den, at mens GNISTAN som eneste baggrund for arbejderklassens stigende levefod anfører en voldsomt forøget udbytning, beskriver vi den som resultat af bestikkelse.

Når GNISTAN således hårdnakket benægter enhver sammenhæng mellem arbejderklassens stigende levestandard og udbytningen af kolonierne, er det udtryk for en europæisk-chauvinistisk og en i realiteten racistisk vægring ved at erkende, at den hvide vesteuropæiske "civilisation" er bygget op på dynger og atter dynger af farvede menneskers lig. Det er i virkeligheden udtryk for en fejg og afstumpet vægring ved åbent at indrømme, at den hvide vesteuropæiske imperialisme - at hvide mennesker - har hærget og brændt, myrdet og skændet, røvet og plyndret i hele den øvrige verden for at skaffe sig selv en menneskeværdig tilværelse. Det er en rendyrket opportunistisk vægring ved åbent at erkende, at den vesteuropæiske arbejderklasse aldrig har fået ubehagelige fornemmelser i maven ved at æde af imperialismens veldækkede bord, der bugner af tyvekoster. GNISTAN besmykker i virkeligheden kapitalismen.

Lenin sagde - som vi tidligere har fremhævet i K.O. uden at det har fået GNISTANs folk til at tænke sig den mindste smule om - på Kominterns 2. kongres i 1920 bl.a.:

"... at de fremskredne landes kultur har været og stadig er resultatet af, at de er i stand til at leve på bekostning af et tusind millioner undertrykte mennesker. ... at kapitalisterne i disse lande får en del mere på denne måde, end de kunne få som profit ved at udplyndre arbejderne i deres egne lande."

Hvorfor benægter GNISTAN og mange andre i og uden for Vesteuropa, der kalder sig revolutionære marxister-leninister og hylder Mao Tse-tungs tænkning, denne kendsgerning? Hvorfor nægter de at drage konsekvensen ?

UJÆVN OPGANG I ET HALVT ÅRHUNDREDE

Men lad os vende tilbage til arbejdskraftens værdi i Danmark omkring den tid, da arbejderklassen blev skabt sideløbende med industrialiseringen, dvs. i 1870'erne og 1880'erne. Og lad os i grove træk se, hvordan det er gået med den i de efterfølgende årtier.

Den danske arbejderklasse blev ligesom den engelske dannet af håndværksmestre og småproducenter, hvis virksomheder blev knust af den nye industri, af håndværkssvende, af landarbejdere og småbrugere. Denne uensartede sammensætning betød, at der i starten var meget stor forskel på den "faglærte" og den "ufaglærte" arbejders arbejdskrafts værdi - ikke så meget på grund af uddannelsesfaktoren som på grund af den forskellige tilvante levestandard i de forskellige grupper. Denne forskel har holdt sig indtil i dag, omend mindre udpræget end i begyndelsen.

I England, hvor kapitalismens vugge stod, var industrialiseringen ledsaget af et voldsomt fald i den oprindelige levestandard hos de forskellige samfundslag, der dannede den nye arbejderklasse. I Danmark betød industrialiseringen derimod ikke et sådant almindeligt fald i levestandard.

Som helhed bibeholdt den nye arbejderklasse den levestandard, som dens forskellige elementer havde haft, inden de blev arbejdere. Sagt på en anden måde betød det, at den nye arbejderklasse var i stand til at sælge sin arbejdskraft til dens værdi. Årsagen hertil var, at dansk kapitalistisk industri først og fremmest blev til ved hjælp af lån og investeringer fra England og Tyskland og ikke som den engelske gennem en voldsom og indtil da uhørt udpining af arbejderne.

Da det danske landbrug allerede på det tidspunkt var præget af en højere grdd af produktivitet end de fleste andre landes og som følge deraf kunne opnå en monopolagtig stilling på markedet i London, var den danske kapitalistiske klasse i stand til at betale arbejdskraftens værdi i løn. Mere end det: Gennem sine fagforeninger og den økonomiske kamp med arbejdsgiverne kunne arbejderklassen ikke blot bibeholde prisen på arbejdskraften (lønnen) på højde med værdien - arbejderklassen var i stand til at skaffe sig yderligere sociale reformer og yderligere indrømmelser fra kapitalisterne, således at prisen på arbejdskraften ret hurtigt som helhed kom til at ligge over dens oprindelige værdi.

Som beskrevet i det foregående betyder dette, at arbejdskraftens værdi som historisk produkt gradvis hæves. Arbejderklassen vænner sig til en højere materiel levestandard. Denne højere levestandard bliver, som Marx udtrykte det, til "den anden natur".

Levestandarden - og dermed arbejdskraftens værdi - hæves imidlertid ikke jævnt for hele arbejderklassen. Fagskellene blev bevaret og til en vis grad uddybet. Dansk industri baseredes mere på håndværksmæssig kvalitetsproduktion end på masseproduktion, hvilket bidrager til at holde produktiviteten pr. arbejder nede og altså til at holde arbejdskraftens værdi oppe. På denne baggrund lykkedes det gennem faglig aktivitet visse grupper at hæve deres pris ret betydeligt, mens andre grupper - først og fremmest arbejderne i det kapitalistiske landbrug - var tvunget til at nøjes med en lavere pris. For visse arbejdergruppers vedkommende sker der altså i årenes løb en større stigning i arbejdskraftens værdi, mens værdien for andre gruppers vedkommende enten stagnerede eller steg i meget langsommere tempo.

På intet tidspunkt sker der i Danmark det, der skete i England i første halvdel af det 19. århundrede: at arbejdskraftens pris blev trykket ned under den oprindelige værdi, og at arbejdskraftens værdi dermed faldt.

Årsagen hertil er ikke, at kapitalismen i Danmark (eller for dens sag skyld i Sverige) er mere "menneskelig end i England" ved industrialiseringens begyndelse. Årsagen er, at kapitalismen i Danmark gennem sine forbindelser med først og fremmest England og Tyskland fik andel i de af Lenin omtalte superprofitter fra den koloniale udbytning.

Under og umiddelbart efter den første verdenskrig faldt arbejdskraftens pris - målt i den mængde varer, der kunne købes for lønnen - under den i de foregående årtier erhvervede nye værdi for arbejdskraften. Men prisen på arbejdskraften nærmede sig dog på intet tidspunkt det fysiske minimum.

Blandt andet på grund af den stærke politiske og faglige aktivitet i 1920 steg prisen atter til værdien. Den første verdenskrig betød, at de "allierede" afviste de tyske og østrig-ungarske forsøg på med magt at gennemtvinge en nyopdeling af verden. Til gengæld bidrog den amerikanske imperialisme til en hurtig genrejsning af den tyske industri efter krigen. Langsomt genvandt den vestlige kapitalisme kræfterne. Efterspørgslen efter arbejdskraft voksede, og prisen på denne arbejdskraft steg atter langsomt over værdiens førkrigs-niveau.

Den store krise fra 1929 og fremefter medførte endnu engang, at prisen på arbejdskraft faldt under den værdi, som årene fra 1919 havde ført den op på. Overalt antog arbejdsløsheden uhyggelige dimensioner, og selv for dem, der beholdt deres arbejde, betød krisen og dens følger et fornyet fald i arbejdskraftens pris. Men det må understreges, at mens situationen i andre vesteuropæiske lande var så alvorlig, at dele af arbejderklassen en overgang blev tvunget ned i retning af det fysiske minimum, var dette heller ikke dennegang tilfældet i Danmark.

Imidlertid udløste den omstændighed, at arbejdskraftens værdi faldt under dens værdi, som venteligt en voldsom aktivitet og et kraftigt røre i arbejderklassen. Resultatet af denne aktivitet var forskelligt fra land til land. I Danmark var resultatet en generel forbedring af sociallovgivningen.

Under det socialdemokratiske partis ledelse greb regeringen - den borgerlige stat - ind i forholdet mellem arbejdsgivere og arbejdere, og igennem sociallovgivningen blev problemer om sygeløn, arbejdsløshedsunderstøttelse og en række andre sociale foranstaltninger delvis løst over statsbudgettet. Et af resultaterne blev den stadig eksisterende sammensmeltning mellem det socialdemokratiske partimaskineri, fagbevægelsens velfærdsorganer og statsapparatet. (En tilsvarende udvikling kom i Sverige nogle år efter.)

Slutresultatet af den store krise fra 1929 og fremefter blev derfor ikke , at arbejdskraftens pris varigt blev tvunget ned på eller ned under den værdi, der var det historiske produkt af udviklingen fra 1890'erne. Tværtimod, resultatet blev, at prisen på arbejdskraften i de sidste år før den anden verdenskrig steg endnu et lille stykke over denne værdi - konkret udtrykt i en bedre materiel standard for arbejderklassen som helhed, og denne gang især for de dårligst stillede lag af arbejderne, i forhold til tiden før krisen.

Vi ser således, at faldet i arbejdkraftens pris både ved den første verdenskrigs afslutning og under krisen i trediverne udløste en voldsom faglig, økonomisk kampaktivitet blandt arbejderne for at holde og hæve prisen. Vi ser, at resultatet i begge tilfælde var, at prisen blev hævet, og at den i takt med kapitalismens hele udvikling og den fortsatte koloniale udplyndring hver gang blev hævet op på den før nedgangen eksisterende værdi - og derfra videre op.

Der er imidlertid også en betydningsfuld og afslørende forskel på arbejderklassens reaktion på faldet i arbejdskraftens pris i årene 1918-20 og under den store krise. Efter den første verdenskrig udfoldedes der i arbejderklassen ikke blot en faglig aktivitet, men også en revolutionær, socialistisk politisk aktivitet, rettet mod selve lønsystemet, mod kapitalismen. Dette var langt mindre udpræget i Danmark end i andre lande, men det var mærkbart. Under den store krise i trediverne var der derimod ingen sådan revolutionær aktivitet.

FOR LANGT FRA DET FYSISKE MINIMUM

Den grundlæggende årsag til denne forskel i arbejderklassens reaktion på de to tidspunkter er ikke vanskelig at få øje på.

Både efter den første verdenskrig og under krisen faldt prisen på arbejdskraft under dennes værdi. Dette må og skal fremkalde en spontan protest og aktivitet fra arbejdernes side. Det påviste allerede Marx i "Løn, pris og profit", og det er atter og atter blevet bekræftet. Kraften i protesten og især målet for aktiviteten afhænger imidlertid i meget høj grad af, på hvilket niveau arbejdskraftens værdi ligger, og dermed af hvor højt lønnen ligger over det fysiske minimum.

Vi kommer senere i dette svar til GNISTAN tilbage til hele problemet om levefod, ideologi og kamp for socialisme, men det er allerede her nødvendigt at understrege: Når arbejderklassen var mindre revolutionær i sin reaktion på faldet i arbejdskraftens pris under dens værdi i trediverne end efter den første verdenskrig - og det var den - skyldes det i sidste ende, at afstanden fra det fysiske minimum var større i trediverne end i tiden umiddelbart efter den første verdenskrig. Når den revolutionære bevægelse i Vesteuropa i årene 1917-23 ikke på noget tidspunkt var i stand til for alvor at true det kapitalistiske system, er den grundlæggende årsag den samme: Arbejdskraftens pris var - selv under faldet - længere fra det fysiske minimum, end da klassen blev dannet, og den højere værdi før faldet havde sløvet arbejderklassens socialistiske bevidsthed.

Når vi siger det allerede her, skyldes det, at billedet var nøjagtig det samme under og efter den anden verdenskrig: End ikke millioner og atter millioner af døde, end ikke de enorme krigsødelæggelser og de ufattelige lidelser, som denne krig påførte den arbejdende befolkning også i Vesteuropa var tilstrækkelige til at bringe arbejderklassen som helhed så nær det fysiske minimum, at den simpelthen var tvunget til at lave revolution og indføre socialismen for at overleve.

Her spiller de reformistiske socialdemokratier og de såkaldt kommunistiske partier i vor verden også deres lidet flatterende rolle, men som sagt det kommer vi tilbage til.

Indtil midten af halvtredserne forløb udviklingen i Vesteuropa stort set efter det gammelkendte, netop opridsede mønster, også efter den anden verdenskrig. Gennem faglig aktivitet og takket være Marshall-plan og kolonial udbytning lykkedes det, trods arbejdsløshed af betydelige dimensioner, arbejderklassen at hæve prisen på sin arbejdskraft op til den før krigen opnåede værdi og endda et stykke højere op.

TO TENDENSER MED FÆLLES VIRKNING

For rigtigt at vurdere udviklingen i arbejderklassens levestandard i hele den her kort beskrevne periode må man klart have to ting i erindringen:

For det første, at udgangspunktet for enhver bedømmelse af kapitalismens virkning for de fuldt udviklede kapitalistiske landes arbejderklasse bestandig må være, at selve kapitalismens karakter og grundlæggende lovmæssigheder fastsætter, at arbejdernes levestandard bestandig vil blive trykket n e d a d i retning af det fysiske minimum. HVOR DETTE IKKE SKER UNDER KAPITALISMEN, må årsagen søges i, hvad denne kapitalisme foretager sig andetsteds.

For det andet, at arbejdskraftens ujævnt, men sammenlagt over en så lang periode mærkbart og uafviseligt stigende pris træder endnu grellere frem, hvis man betænker, at kapitalismen i hele denne periode uophørligt forøgede produktiviteten i industrien. Som påvist i første afsnit af dette svar til GNISTAN betyder et sådant forbedret industriapparat uvægerligt et fald i arbejdskraftens værdi. Ifølge den af Engels i "The Labour Standard" omtalte lov om lønnen burde denne stigende produktivitet og dette fald i værdien have medført et fald i prisen.

Vi har her to tendenser, der opererer samtidig, På den ene side f a l d e r arbejdskraftens værdi som følge af den øgede produktivkraft i de industrigrene, der producerer varer, som indgår i arbejdernes tilvante daglige forbrug. På den anden side s t i g e r arbejdskraftens værdi som følge af den højere løn, som kapitalisterne ikke blot økonomisk har råd til at betale (superprofitterne), men politisk har interesse i at betale for at holde arbejderne i ro.

Ved første øjekast kunne det se ud, som om disse to tendenser var modsætninger, der kunne "opveje" hinanden. I virkeligheden går de imidlertid hånd i hånd og fører samme vej: til højere levestandard.

Lad os betragte det nærmere: Det må nødvendigvis for klarhedens skyld blive en smule skematisk og "abstrakt", og vi må understrege, at man ikke skal forsøge at regne detailprocessen på et eller andet tidspunkt ud i kroner og ører, omend det aldeles ikke er umuligt at gøre det.

Det første, der sker efter at den danske industriarbejderklasse er dannet er, at produktiviteten i det danske landbrug bliver sat op. Da levnedsmidlerne på det tidspunkt udgør hovedparten af de varer, der indgår i arbejdernes nødvendige forbrug, betyder dette fald i landbrugsvarernes værdi et fald i arbejdskraftens værdi - der som det huskes måles i den samfundsmæssigt nødvendige arbejdstid, der medgår til at producere de varer, der er nødvendige for at bevare det arbejdende individ i dets naturlige tilstand og til at reproducere "arten" arbejder.

Da landbrugets produktivitet og kvaliteten af de producerede varer giver dansk landbrug en monopolagtig stilling på London-markedet, og da dette marked takket være de enorme profitter fra de engelske kolonier kan betale monopolpriserne, er det muligt for arbejderne gennem faglig aktivitet at holde prisen på deres arbejdskraft på det gamle niveau, før arbejdskraftens værdi begyndte at falde.

Dette betyder, at arbejderne for den samme pris på deres arbejdskraft - samme løn - kan købe flere varer end før. De kan altså sætte deres forbrug i vejret og skaffe sig flere forbrugsgoder på et niveau, der ligger højere over det fysiske minimum end tidligere.

Denne udvikling medfører igen, at arbejdskraftens værdi hæves op på det niveau, der bestemmes af den uforandrede pris - bestemmes af den forøgede levestandard, der var resultatet af, at prisen i k k e faldt sammen med værdien på det foregående trin.

Denne tilvante højere levefod giver imidlertid ikke blot arbejdernes arbejdskraft en højere værdi, den vænner dem også til at få en pris på deres arbejdskraft, der ligger o v e r værdien. De vænnes med andre ord til en stadig s t i g e n d e levestandard, og de vil derfor ustandseligt gå i aktivitet for at hæve prisen på deres arbejdskraft.

Samtidig medfører både den forøgede købekraft, der bliver resultatet hver gang prisen på arbejdskraften bevares uforandret trods faldende værdi, og den stigedde produktivitet inden for alle industriens grene en forøget efterspørgsel efter forbrugsvarer. Der strømmer uophørligt monopolprofitter fra landbrugseksporten til landet, industri- og handelskapitalen kan uophørligt forøge eksporten også af maskiner og andre industrivarer til de store lande, der direkte udplyndrer kolonierne, og de kan uophørligt forøge importen af råstoffer og forbrugsvarer. Konkurrencen gennemtvinger en stadig teknisk udvikling. Skibsfarten bringer endnu en del af superprofitterne til huse.

Alt dette medfører en stadig øget produktivitet og dermed et stadigt fald i arbejdskraftens værdi og en stadig større efterspørgsel. (Naturligvis med afbræk under krig og krise, kurven er ikke lige).

Processen lavere værdi-uforandret pris-højere værdi-højere pris-lavere værdi o.s.v. fortsætter.

Resultatet er det, vi har kunnet konstarere i praksis: Levefoden for den brede befolkning, herunder arbejderklassen er steget fra århundredskiftet til midten af halvtredserne. Den er ikke steget jævnt og i en ubrudt linje, men den er steget som helhed og steget betydeligt. Det private forbrug i Danmark steg ifølge officiel statistik i århundredets første halvdel med 50 % pr. indbygger. Fra 1949 til 1957 steg det yderligere 10 %. Dette stigende forbrug var ujævnt fordelt mellem de forskellige klasser i samfundet, også ujævnt fordelt mellem de forskellige dele af arbejderklassen. MEN ALLE HAR FÅET DEL I DET.

NEOKOLONIALISME OG LANDBRUG

Når vi sætter et skel omkring midten af halvtredserne, skyldes det den enkle kendsgerning, at det private forbrug pr. indbygger i Danmark i de næste 10 år - fra 1957 til 1966 - stiger med 44 %, og at det altså til i dag er steget lige så meget som i århundredets første halvdel! Mindst.

Eller for at være helt korrekt: Vi sætter skellet omkring midten af halvtredserne, fordi der på det tidspunkt i verdensmålestok indtræder eller fuldbyrdes en radikal forandring i situationen.

Lad os først se lidt på imperialismens karakter og udvikling. Som bekendt var det Lenin, der først studerede og beskrev imperialismen, og det er derfor naturligt at begynde med et citat fra hans geniale værk "Imperialismen som kapitalismens højeste stadium" (Udvalgte værker, København, bind 6). Lenin skriver heri bl.a. (understregningerne er vore):

> "Havde kapitalen nu været i stand til at hæve landbruget, der overalt var blevet langt tilbage for industrien, havde den naturligvis kunnet hæve levefoden for befolkningens store masser, som trods den svimlende tekniske udvikling overalt fristede livet udsultede og ludfattige - så havde der ganske vist ikke været tale om nogen 'kapitaloverflod'. ... Men havde kapitalen kunnet dette, så var kapitalismen ikke kapitalisme, for udviklingens ujævnhed, massernes halvforsultede tilstand er netop væsentlige, uundgåelige betingelser og forudsætninger for denne produktionsmåde. Sålænge kapitalisme er kapitalisme bliver kapitaloverfloden ikke anvendt til at hæve massernes levefod i det pågældende land - thi det ville betyde en forringelse af kapitalisternes profit - men derimod til forøgelse af profiten ved kapitaleksport til udlandet, til de tilbagestående lande. I disse tilbagestående lande er profiten i almindelighed meget stor, thi der findes her kun lidt kapital, jorden er forholdsvis billig, lønningerne små og prisen på råstofferne lav. Muligheden for kapitaludførsel bliver skabt ved, at en række tilbagestående lande allerede er draget ind i verdenskapitalismens kredsløb, jernbanernes hovedlinjer allerede lagt eller under bygning, de elementære betingelser for industriel udvikling sikret o.s.v. Kapitaludførslen nødvendiggøres ved, at kapitalismen i nogle lande er blevet 'overmoden', og at kapitalen der (under forudsætning af landbrugets tilbagestående stilling og massernes armod) savner spillerum for 'rentabel' beskæftigelse."

Til dette citat først en række simple spørgsmål og svar:

Sp. Har Lenin ret i at sige, at massernes halvforsultede tilstand er en væsentlig, uundgåelig betingelse for kapitalismens produktionsmåde ?

Sv. Ja.

Sp. Har Lenin ret i at sige, at hvis kapital omkring århundredskiftet, da den trådte ind i imperialismens fase, havde kunnet hæve landbruget og højne massernes levefod, da havde kapitalismen ikke været kapitalisme ?

Sv. Ja.

Sp. Har Lenin ret i at sige, at en højnelse af massernes levefod ville have betydet en formindskelse af kapitalisternes profit ?

Sv. Ja.

Sp. Har Lenin ret i at sige, at kapitalen - så længe landbruget var tilbagestående, og masserne levede i armod - savnede spillerum for "rentabel" beskæftigelse i kapitalismens moderlande ?

Sv. Ja.

Ja, Lenin har ret i alle disse ting. Lenin gav her en fuldt korrekt beskrivelse af, hvilke uundgåelige betingelser og uomgængelige økonomiske love, der førte til, at kapitalen trådte ind i imperialismens stadium og var tvunget til kapitaleksport for at bevare og forøge profiten.

Vi tror ikke, GNISTAN vil sige os imod, når vi således giver Lenin ret.

Men så kommer GNISTAN til gengæld til at sige sig selv imod, og det vil være dem plat umuligt at forklare, hvad det er for en samfundsform, man har i Sverige i dag - hvis de fastholder, at vi har uret med hensyn til sammenhængen mellem vor brede befolknings høje levefod og netop denne kapitaleksport og udplyndring af de tilbagestående lande.

Lenin siger, at hvis kapitalen havde kunnet hæve landbruget - dvs. mekanisere og modernisere det - så havde kapitalismen ikke været kapitalisme.

Den af GNISTAN så ihærdigt efterlyste konkrete analyse af konkrete kendsgerninger viser, at kapitalen i de fuldt udviklede vesteuropæiske kapitalistiske lande faktisk siden midten af halvtredserne h a r været i stand til at hæve landbruget.

Den svenske landbrugsproduktion har ikke udvist faldende tendens i de senere år, men ifølge tal fra GNISTANs egen organisation (KFMLs Studiebrev nr. 1, udarbejdet af GNISTANs redaktør) er antallet af ansatte i skov- og landbrug i Sverige fra 1940 til 1960 faldet fra 832.300 til 445.300, og det er siden faldet yderligere. Landbruget er altså blevet "hævet".

Danmark - hvis samlede arbejdsstyrke i landbruget omregnet i helårsarbejdere i årene fra 1957/58 til 1966/67 fra 318.203 til 193.563 - indtager fortsat en topstilling i Vesteuropa m.h.t. produktivitet, men som helhed er billedet af kapitalens nyerhvervede evne til at hæve landbruget det samme i h e l e det fuldt udviklede kapitalistiske Vesteuropa.

Betyder det, at kapitalismen er ophørt med at være kapitalisme ?

Pudsigt nok viser GNISTANs egen "konkrete analyse af konkrete kendsgerninger" i Sverige, at den brede befolkning i dette land i k k e er halvforsultede eller lever i armod.

Betyder det, at kapitalismen er ophørt med at være kapitalisme ?

Det betyder enten det eller at kapitalismen har fundet profitmuligheder, der har ændret billedet, således at den i dag kan gøre det, Lenin rigtigt påviste, at den ikke kunne gøre i 1900.

Billedet h a r ganske rigtigt ændret sig. Hvis vi studerer virkeligheden, hvis vi tager vort udgangspunkt i objektive kendsgerninger, vil vi se, at virkeligheden er anderledes i de imperialistiske lande og for imperialismen som helhed, end den var, da Lenin så genialt beskrev den i 1916.

Landbruget e r blevet hævet, og den brede befolknings levefod er blevet højnet. Intet kan tilsløre denne kendsgerning. KUN TÅBER OG DOGMATISKE VANETÆNKERE VIL DRØMME OM AT BENÆGTE DET. Kun folk, der har glemt Mao Tse-tungs ord om, at "folk må tilpasse deres tankegang til de ændrede betingelser", vil fortsat kunne få sig selv til at anvende ordene "voldsomt udbyttet" eller "udsuget" om vor verdens arbejderklasse af i dag.

Det betyder også, at Lenins beskrivelse af forholdene i imperialismens lande ikke længere dækker virkeligheden.

Men man kan og man skal fortsat benytte hans måde at studere virkeligheden på, hans måde at anskue den på og hans måde at beskrive den på.

Lenin skrev i "Imperialismen som kapitalismens højeste stadium" at en del af definitionen på begrebet imperialisme er, at den er

> "kapitalismen på det udviklingstrin, hvor finanskapitalens og monopolernes herredømme er skabt, hvor kapitaleksporten har nået fremtrædende betydning, hvor verdens opdeling mellem de internationale truster er begyndt, og opdelingen af jordens hele territorium mellem de største kapitalistiske lande er afsluttet."

I sin kerne er denne del af Lenins definition - lige som den del af den, der siger, at imperialismen er døende og forrådnende kapitalisme, snyltende kapitalisme - fortsat rigtig og fuldt ud gyldig. Men virkeligheden har efter den anden verdenskrig ændret sig i en sådan grad, at de i foranstående citat understregede linjer bør lyde

omtrent som følger i dag: ".. hvor den ikke socialistiske verdens opdeling mellem de internationale truster og de sovjetiske moderne revisionister er afsluttet, og opdelingen af jordens hele territorium mellem de største kapitalistiske lande med enkelte undtagelser er ophævet."

Det må fremhæves, at når Lenin sagde, at opdelingen af jordens hele territorium ... er afsluttet, sigtede han til opdelingen af de ikke-imperialistiske lande i kolonier under de forskellige kapitalistiske lande, og at med ordet "afsluttet" ikke mente, at sagen var uforanderligt afsluttet, men kun at der ikke var mere at dele. Der kunne fra den dag kun blive tale om at nyopdele.

Når vi skriver, at "verdens opdeling mellem de internationale truster og de sovjetiske moderne revisionister er "afsluttet", betyder det på tilsvarende måde blot dette, at det kapløb trusterne imellem om at opdele verden, som ifølge Lenin var begyndt, nu er afsluttet på en sådan måde, at de amerikanske truster har vundet absolut overhånd i hele den del af verden, der ligger uden for de sovjetiske revisionisters rækkevidde med undtagelse af de socialistiske lande. Når vi skriver, at "opdelingen af jordens hele territorium ... er ophævet", mener vi, at de gamle kolonier med enkelte undtagelser fra tiden efter den anden verdenskrig har fået deres nationale selvstændighed - at kolonialismen med visse undtagelser er afløst af neokolonialismen.

(Vi har hermed naturligvis ikke tegnet et fuldgyldigt verdensbillede. Selve den kendsgerning, at den sovjetiske revisionisme er trådt ind på arenaen som neokolonialistisk magt, og ikke mindst den kendsgerning, at Kina med en fjerdedel af menneskeheden er blevet og forbliver socialistisk, giver nye og dybtgående ændringer. Men det ændrer intet af den side af sagen, som vi beskæftiger os med her.)

At virkeligheden således har ændret sig med h ensyn til imperialismen og kolonialismen, skyldes først og fremmest een ting: Den amerikanske imperialismes altdominerende stilling i den imperialistiske og kapitalistiske verden som følge af den anden verdenskrig. USA var som bekendt bagud med sin kapitalistiske udvikling og det kom derfor bagud ved opdelingen af verden i kolonier. USA har derfor i mange årtier været en "fjende" af kolonisystemet - ikke af pæne "demokratiske" årsager, men fordi det gamle kolonisystem skabte barrierer for den amerikanske kapitals indtrængenii og udbytning af disse kolonier.

Som følge af den anden verdenskrig svækkelse af alle andre imperialistiske magter og styrkelse af USA selv lykkedes det i årene efter den anden verdenskrig med enkelte undtagelser USA at få dette kolonisystem bragt til ophør. Den gamle udbytningsform blev erstattet af den neokolonialistiske udbytningsform - der er langt værre for de udbyttede nationer og langt mere fordelagtig for imperialismen.

Neokolonialismen betyder en fortsat og forstærket udnyttelse og underkuelse af de tidligere koloniale folk efter at de har fået deres "nationale selvstændighed". Den neokolonialistiske udbytning foregår gennem forøget kapitaleksport, gennem forstærket ulighed i handelsmæssig henseende, gennem forstærket udbygning af et kapitalistisk produktionsapparat i de tidligere koloniale lande (gennem dyre og snærende lån eller gennem direkte fremmed investering) og en forstærket hjemtagning af profitter.

Neokolonialismen har, da den er gennemtvunget af den amerikanske imperialisme, naturligvis først og fremmest gavnet den amerikanske storkapital og givet den endnu større profit end tidligere. Den har åbnet den vej til de områder af Asien og Afrika (Kina undtaget - heldigvis for Kina og for alverdens folk), der tidligere blev domineret af den engelske, franske, hollandske, belgiske og anden kapital.

Men neokolonialismen har i virkeligheden gavnet hele den imperialistiske verden. De nye profitter, der blev hentet hjem ved at forstærke udbytningen under de nye former, gav netop kapitalen den mulighed for at hæve landbruget, som den ikke tidligere havde haft. Den gav kapitalen i de vesteuropæiske lande mulighed for at mekanisere landbruget, øge dets produktivitet i hidtil uset grad - uden at det gik ud over profiten. Den gav derigennem stødet til, at kapitalen kunne finde fornyet "rentabel" beskæftigelse i de kapitalistiske moderlande selv ved at hæve den brede befolknings levefod - eller udtrykt økonomisk-kapitalistisk: ved at give muligheder for produktion og afsætning af hidtil usete dimensioner. Den har givet stødet til og skabt profitmulighederne i forbindelse med automatisering o.s.v.

En kraftig forøgelse af landbrugets produktivitet betyder, som snart mange gange påpeget, et fornyet fald i arbejdskraftens værdi. Da profiterne fra neokolonialismen stadig før det muligt for imperialismen ikke at trykke arbejdskraftens pris nedad, betyder et fald i værdien, at arbejderklassen og hele den brede befolkning kan aftage flere forbrugsvarer af anden art end levnedsmidler. Det er i så henseende typisk, at fødevarernes andel i forbruget i Danmark fra 1949 til 1966 faldt fra 32 % til 23 %.

Der bliver således nye muligheder for forbrugsvareindustrien, for produktion af produktionsmidler. Profiten stiger og stiger, levefoden i hele den fuldt udviklede vesteuropæiske kapitalistiske verden stiger og stiger.

Det er symptomatisk og afslørende for den her påviste sammenhæng mellem neokolonialisme og levefod, at

lande som f.eks. Frankrig, der længe holdt fast ved sit kolonirige, først nu er ved for alvor at komme med i den almindelige udvikling, mens Portugal, der har beholdt sine gammeldags kolonier i Afrika, slet ikke er med i moderniseringen af landbruget o.s.v. (Dets afhængighed af England spiller selvsagt ind her). Vesttyskland, der slet intet kolonirige havde at afvikle, var med fra starten, og her har udviklingen vil nok været mest eksplosiv.

Neokolonialismen har givet kapitalen mulighed for at gøre det, den på Lenins tid ikke kunne gøre, hvis den fortsat skulle være kapitalisme.

Den har brugt de nye enorme profiter til gennem landbrugets mekanisering at sænke arbejdskraftens værdi og ved samtidig gennem hidtil usete reklamebrøl at skabe helt nye og kunstige behov hos den brede befolkning. I ingen anden periode er der sket en så eksplosionsagtig udvikling i produktion og afsætning af såkaldt varige forbrugsgoder. Det er i denne periode fjernsyn er blevet almindeligt. Det er i denne periode køleskabe og dydfrysere, båndoptagere og smalfilmkameraer er blevet hvermand eje i Danmark og i Sverige. Det er i denne periode teen-agerne træder frem som købedygtigt publikum af specielle varer. Det er i denne periode f.eks. den danske Kgl. P orcelænsfabrik lukker sin afdeling for produktion af fajance, fordi der ingen afsætning er på det "billige skidt". Det er i denne periode, man begynder at anlægge parkeringsplads til elevernes biler ved nyopførelse af gymnasieskoler i Danmark.

Det er også i denne periode - hvor arbejdskraftens værdi ved tilvænningens magt bliver hævet som aldrig før - at vi har Vietnam-krig, der bliver påset i total passivitet af de brede arbejdermasser i Vesteuropa. Det er i denne periode, havnearbejdere i London strejker til fordel for en racistisk konservativ, og det er ikke blot i denne periode, men i indeværende måned - oktober 1968 - at en såkaldt "kommunist" stiller til valg til posten som formand for Sømændenes Forbund med det ene afgørende punkt på sit program: at være den stærke mand, der får jaget de fremmede søfolk ud af danske skibe på langfart.

Her er også en sammenhæng, ganske svarende til den sammenhæng Marx så mellem de engelske arbejderes levefod, deres holdning til de irske arbejdere - og deres manglende evne og vilje til at lave revolution, selv om den økonomiske situation i England var til det.

Det ser vi nærmere på i 3. afsnit.

(fortsættes i næste nr.)

To linjer (3)

GNISTAN, organ for det svenske Kommunistiska förbundet marxist-leninisterna, skriver i sin afsluttende artikel mod K.O. bl.a. som følger:

"Men hvis nu arbejderklassens fornemste kendetegn stadig er, at den er en udbyttet og undertrykt klasse, og hvis den ikke er bestukket af kapitalisterne, hvorfor er den da ikke socialistisk? spørger K.O. og dets eftersnakkere.

Mens Karl Kautsky endnu var marxist, gav han et svar, som Lenin med tilslutning citerede i "Hvad må der gøres ?" (Udvalgte værker, bind 2, s. 54-55). Kautsky påviste, at bevidstheden om socialismens nødvendighed ikke opstår direkte af proletariatets klassekamp, og 'kan kun opstå på grundlag af en dyb videnskabelig indsigt'.

'Videnskabens bærer er imidlertid ikke proletariatet, men den borgerlige intelligens; det er jo også hos enkelte medlemmer af dette lag, at den moderne socialisme er opstået, og først gennem dem er den blevet meddelt de i åndelig henseende mest udviklede proletarer, der derpå har ført den ind i proletariatets klassekamp, hvor betingelserne har tilladt dette. Således er den socialistiske erkendelse noget, der er bragt ind udefra i proletariatets klassekamp og ikke noget spontant, der er vokset op inden for den.'

Således var det, og således er det. Og der har vi forklaringen både på, at arbejderklassens flertal i dag ikke kan kaldes socialistisk, og på, at de i fremtiden kan komme til at blive det."

Så vidt GNISTAN.

ARBEJDERKLASSEN OG DERES TIDS VIDEN

Af hensyn til de forskellige moderne teorier om, at de intellektuelle skal have den førende rolle i revolutionen og for at dette citat ikke skal føre på vildspor, er det nødvendigt at minde om disse ord i en fodnote fra Lenins side umiddelbart efter det netop anførte citat, som han bringer fra Kautsky. Lenin skriver:

"Dette betyder naturligvis ikke, at arbejderne ikke deltager i denne udarbejdelse (af den socialistiske ideologi). De deltager imidlertid ikke i deres egenskab af arbejdere, men i deres egenskab af socialismens teoretikere ... de deltager med andre ord kun, når og for så vidt det lykkes dem i større eller mindre grad at beherske deres tids viden og føre denne viden fremad."

Det er endvidere påkrævet at understrege, at arbejdere i dagens Danmark (og i dagens Sverige) har hundredfold større muligheder for at "beherske deres tids viden" end de arbejdere, Lenin talte om. En betragtelig del af det daværende russiske proletariat kunne hverken læse eller skrive, en betydelig del af dem boede under de usleste forhold i fabrikkernes barakker, deres arbejdsdag var adskilligt længere, ingen af dem havde adgang til vore dages velforsynede kommunebiblioteker, for slet ikke at tale om penge til at købe de nødvendige bøger for.

Men derfor er det naturligvis stadig lige rigtigt, at man ikke bliver socialist eller får indsigt i lovene for samfundsstrukturernes udvikling blot af at være arbejder i den kapitalistiske industri. Man bliver socialist ved gennem læsning og studier uden for arbejdstiden at forstå, hvad det vil sige at være arbejder, hvorfor vi har det kapitalistiske samfund, hvorfor og hvordan dette samfund afløses af det socialistiske, hvorfor og hvordan kapitalister - og senere også arbejderklassen - afskaffes.

ØNSKE OM FORANDRING EN NØDVENDIG BETINGELSE

Dette er imidlertid ikke det væsentlige for os i det af GNISTAN anførte citat - der så vidt vi kan se var tænkt som et slående argument imod vor linje.

Det væsentlige i den øjeblikkelige forbindelse ligger i Kautskys bemærkning - som Lenin altså tilslutter sig - at de mest udviklede proletarer fører socialismens ideologi ind i proletariatets kamp HVOR BETINGELSERNE

HAR TILLADT DETTE.

GNISTAN erklærer, at det er marxister-leninisters fornemste opgave i den kapitalistiske verden netop nu på ny at vække den socialistiske bevidsthed hos arbejderklassen.

Dette er noget umarxistisk sludder, der afslører GNISTANs redaktion og det svenske KFMLs ledere som en gruppe småborgerlige folk, der er ude af stand til at tænke materialistisk.

Marx, der var materialist til marven, skrev i forordet til "Kritiken af den politiske økonomi" de berømte ord:

"Det er ikke menneskenes bevidsthed, som bestemmer deres væren, men omvendt deres samfundsmæssige væren, som bestemmer deres bevidsthed."

Derfor formulerede også Lenin, der ligeledes var materialist til marven, opgaven for den vestlige verdens kommunister med disse ord (som GNISTAN i den første artikel imod os fuldt tilslutter sig!):

"at være i stand til at søge, finde og rigtigt fastslå den specifikke vej eller den bestemte vending i begivenhederne, der vil føre masserne til den virkelige, afgørende og endelige revolutionære kamp ..."

Betyder dette, at vi benægter nødvendigheden af at tilføre arbejderklassen socialistisk ideologi ? På ingen måde. Betyder det, at vi forklejner den ideologiske kamp mod reformisme og revisionisme ? På ingen måde.

Det betyder heller ikke, at vi har glemt Mao Tse-tungs ord fra "Om modsigelse":

"Mens vi anerkender, at i historiens almindelige udvikling bestemmer det materielle det mentale, og samfundsmæssig væren bestemmer samfundsmæssig bevidsthed, anerkender vi også - og må vi anerkende - mentale tings tilbagevirkning på materielle ting, samfundsmæssig bevidstheds tilbagevirkning på samfundsmæssig væren ..."

Det betyder, at mens vi anerkender - fuldt ud - at ideologien, marxismen, bliver en materiel kraft, når den griber masserne - så kan den kun gribe masserne, når disse masser udsættes for bestemte påvirkninger fra deres samfundsmæssige forhold.

Med andre ord: Kautsky havde ganske ret, da han sagde, at den socialistiske ideologi er blevet tilført proletariatet, hvor betingelserne har tilladt det.

Den opgave, Lenin stillede os, betyder jo netop, at kommunisterne må være i stand til på forhånd at sige, hvilke begivenheder, hvilken udvikling, der vil skabe betingelserne for at tilføre masserne socialistisk ideologi - overbevise dem om revolutionens nødvendighed. Han gav selv et udmærket eksempel på denne materialistiske, marxistiske tankegang, da han i 1915 i artiklen "Borgerlige filantroper og revolutionært socialdemokrati" beskrev tre former for sympati for fred i de kapitalistiske lande. Den tredje form - den revolutionære - var denne:

3) Proletariatets oplyste fortropselementer, de revolutionære socialdemokrater, holder opmærksomt øje med massernes følelser, bruger deres voksende trang til fred ikke til at støtte vulgære utopier om en "demokratisk" fred under kapitalismen, ikke til at opmuntre til, at der sættes lid til filantroperne, myndighederne, bourgeoisiet, men for at gøre de tågede revolutionære følelser klare. De gør dette - idet de baserer sig på massernes erfaring og på deres følelser, oplyser dem ved hjælp af tusinder af kendsgerningerne om førkrigspolitiken - for systematisk, standhaftigt, usvigeligt - at vise behovet for revolutionær masseaktion mod bourgeoisiet og regeringerne i deres respektive lande som den eneste vej til demokrati og socialisme."

Krigen skabte en tåget harme blandt masserne - og dette var den nødvendige betingelse for at indføre socialistisk ideologi blandt masserne! Uden disse erfaringer hos masserne, uden disse følelser - fremkaldt af objektive betingelser - er det ikke muligt at gøre det!

GNISTAN bringer Lenins citat fra Kautsky for at "ramme" K.O. - og rammer kun sig selv. GNISTAN ikke så meget som spørger sig selv, om betingelserne i Sverige i dag tillader at indføre socialismens ideologi ude fra i den svenske arbejderklasse.

Man begår på GNISTANs redaktion og dermed i KFMLs ledelse den generalbrøler at gå ud fra som en given ting, at disse betingelser altid er til stede, hvor man har en arbejderklasse.

GNISTAN har tilmed den dristighed at nævne Kina som det strålende eksempel på, at det er muligt at virkeliggøre socialismen. Det er naturligvis ubestrideligt rigtigt, at det i Kina var muligt for det kommunistiske

parti under Mao Tse-tungs ledelse at vække den socialistiske bevidsthed hos arbejderklassen og det arbejdende folk - både forud for befrielsen og den socialistiske revolution og nu under kulturrevolutionen.

Det har GNISTAN selvfølgelig ret i. Men GNISTAN glemmer aldeles at spørge, hvorfor dette var muligt. Hvad var det for betingelser, der tillod Mao Tse-tung og partiet at tilføre arbejderklassen socialistisk bevidsthed udefra ?

> "Grunden til, at marxismen-leninismen har spillet så stor en rolle i Kina siden dens indførelse, er, at Kinas samfundsforhold kræver den, at den er blevet forbundet med den kinesiske revolutions faktiske praksis, og at det kinesiske folk har grebet den. Enhver ideologi - selv den allerbedste, selv marxismen-leninismen - er virkningsløs, hvis den ikke forbindes med objektiv virkelighed, imødekommer objektivt eksisterenrende behov og er blevet grebet af folkets masser. Vi er historiske materialister, vi er modstandere af historisk idealisme."

Understregningerne i dette citat fra Mao Tse-tungs artikel "Den idealistiske historieopfattelses fallit" (udvalgte værker, bind III, København, s. 272) er vore. GNISTANs redaktør har personligt oversat den samme artikel til svensk, og han har også oversat følgende: (Den lille røde bog, side 36)

> "Bortset fra deres andre karakteristika er det fremtrædende ved Kinas 600 millioner mennesker den omstændighed, at de er 'fattige og ubeskrevne'. Dette kan synes en dårlig ting, men i virkeligheden er det en god ting. Fattigdom giver stødet til ønsket om forandring, ønsket om handling og ønsket om revolution. På et ubeskrevet ark papir uden nogen plet kan der skrives de friskeste og smukkeste skrifttegn, kan der males de friskeste og smukkeste billeder"

Det var de kinesiske samfundsforhold - feudalismens underkuelse af bondemasserne, imperialismens hærgen og udplyndring, bureaukrat-kapitalismens udbytning og undertrykkelse - der gjorde det muligt for Mao Tse-tung og Kinas kommunistiske Parti udefra at tilføre den kinesiske arbejderklasse socialistisk ideologi.

"Fattigdom giver stødet til ønsket om forandring, ønsket om handling, ønsket om revolution" - det var betingelserne, der tillod at vække den socialistiske bevidsthed.

Sådanne betingelser har vi ikke i Danmark eller i Sverige i dag!

IMPERIALISME OG OPPORTUNISME

Vore landes arbejderklasse i dag er ganske vist "udbyttet" - men den er ikke fattig, den ønsker ikke forandring, den ønsker ikke revolution, den ønsker ikke socialisme. Det indrømmer GNISTAN jo selv i det tidligere citerede.

Vor verdens arbejderklasse er ikke ubeskreven. Den er fuld til papirets kant af småborgerlige og borgerlige opfattelser, af reformistiske og revisionistiske vrangforestillinger om samfundet og om sig selv. Der er dårligt nok plads til at skrive et eneste frisk eller smukt ord og male et eneste frisk eller smukt billede!

GNISTAN minder om Kautskys og Lenins ord om at indføre socialistisk ideologi i arbejderklassens kamp udefra. Udmærket. Men GNISTAN glemmer, at Kautsky og Lenin taler om første generation af industriarbejdere.

Efter citatet fra Kautsky beretter GNISTAN om, hvorledes socialdemokraterne svigtede den socialistiske teori og om hvordan det kommunistiske parti udartede og blev revisionistisk. Ikke et sekund skænker GNISTAN-folkene det en tanke, at altimens døde første generation af arbejdere, og at anden og tredje og fjerde generation kom ind på fabrikkerne, uden at nogen tilførte dem socialistisk ideologi.

I al den tid - mens socialdemokraterne og kommunisterne svigtede - kørte arbejderklassen fast i en skure af faglig, økonomisk kamp uden antydning af socialistisk perspektiv. Tror GNISTAN ikke, dette har sin virkning også på arbejderklassen selv ?

Spørgsmålet om den faglige kamp vender vi tilbage til i fjerde afsnit af dette svar til GNISTAN, her vil vi koncentrere os om borgerliggørelsen af arbejderklassen i takt med den økonomiske udvikling i de imperialistiske lande.

K.O. har flere gange bragt udtalelser fra Engels om den engelske arbejderklasse, der blev fuldstændigt borgerliggjort. Hvorfor blev den det ? Fordi - nej, lad Engels selv forklare det: (vore understregninger. red.)

> "Hvad arbejderne angår, må det til at begynde med erklæres, at der ikke har eksisteret noget særskilt

politisk arbejderparti i England, siden chartist-partiets forsvinden i halvtredserne. Dette er forståeligt i et land, hvor arbejderklassen mere end noget andet sted har fået del i fordelene ved den umådelige udvidelse af storindustrien. Det kunne heller ikke have været anderledes i et England, der beherskede verdensmarkedet, og bestemt ikke i et land, hvor de herskende klasser har stillet sig selv den opgave, sideløbende med andre indrømmelser, at gennemføre det ene punkt i chartisternes program, Folkets Charter, efter det andet."

Lenin gengiver i "Imperialismen som kapitalismens højeste stadium" den socialliberale Hobsons malende beskrivelse af perspektiverne for de imperialistiske landes snylten på kolonien Kina, og han tilføjer, at dette perspektivt er absolut realistisk "hvis imperialismens kræfter ikke mødte nogen indflydelse i modsat retning." Lenin skriver videre-

"Imperialismen som betyder opdeling af verden og udbytning ikke alene af Kina, og som betyder monopolistisk høje profitter for en håndfuld af de rigeste lande, skaber den økonomiske mulighed for bestikkelse af de øverste lag af proletariatet; den nærer, former og befæster derved opportunismen. Man må dog ikke overse de kræfter, som den socialliberale Hobson naturligvis ikke ser, og som modvirker imperialismen i almindelighed og opportunismen i særdeleshed."

Hvad er det for kræfter, Lenin taler om? Det er de revolutionære partier, det er den revolutionære, marxistiske ideologi, der griber masserne. Men GNISTAN skriver jo selv, at vi ikke har sådanne partier, og at de partier, vi har haft - socialdemokraterne og "kommunisterne" - aldrig havde held til at løse den opgave at udbrede den marxistiske ideologi. GNISTAN konstaterer selv, at de kræfter, som Lenin så hen til, i k k e har virket i vor verden!

Følgende er karakteristisk for Lenins betragtningsmåde over for den konkrete virkelighed, han kendte - og samtidig et typisk eksempel på, hvordan denne virkelighed har ændret sig siden Lenins dage. Lenin skriver videre i det nævnte værk:

"Det karakteristiske ved situationen i dag består i de økonomiske og politiske betingelser, som med nødvendighed skærper opportunismens uforenelighed med arbejderbevægelsen almindelige og fundamentale interesser: Imperialismen, som tidligere kun fandtes i kim, har udviklet sig til det herskende system; de kapitalistiske monopoler har tilkæmpet sig førstepladsen i samfundsøkonomien og politiken; verdens opdeling er fuldført; og på den anden side ser vi i stedet for det ubestridte engelske monopol en lille gruppe imperialistiske magters kamp om deltagelse i monopolet; en kamp, der kendetegner hele begyndelsen af det 20. århundrede. Opportunismen kan nu ikke mere i en årrække stå som fuldstændig sejrherre i noget lands arbejderbevægelse, som den var det i England i sidste halvdel af det 19. århundrede; i en række lande er opportunismen tværtimod bleven moden, overmoden og rådden ved, at den som socialchauvinisme er smeltet fuldstændig sammen med den borgerlige politik."

Som vi tidligere har fremdraget, forudså Engels, at den engelske arbejderklasse, når det engelske monopol på storindustri og kolonier blev brudt, ville komme ned på de kontinentale arbejderes materielle leveniveau igen, og at opportunismen i den engelske arbejderbevægelse d e r f o r ville miste sin dominerende stilling.

Lenin studerede virkeligheden på s i n tid og konstaterede, atkapitalismens videreudvikling til imperialisme siden Engels dage havde medført, at f l e r e lande nu deltog i monopolet, og at opportunismen d e r f o r havde bredt sig også til de andre rige lande.

Lenin forudså, at den rådnende og døende kapitalisme ville betyde, at opportunismen, der allerede på hans tid var rådnende og døende, hurtigt ville miste sit greb også om disse landes arbejdermasser.

Et blot nogenlunde ærligt studium af vore dages virkelighed viser, at opportunismen - socialdemokraterne og revisionisterne - dendag i dag har bevaret grebet om arbejderklassens altovervældende flertal.

GNISTAN indrømmer selv denne kendsgerning. Men hvordan vil GNISTAN forklare det ? Hvis man søger forklaringen på samme ubrydeligt materialistiske måde, som Lenin anvendte, bliver resultatet uvægerligt det, vi er kommet til: Neokolonialismens forstærkede udbytning af de tidligere kolonier.

Lenin citerede Engels' udtalelse om den engelske arbejderklasse, der gladeligt tog sin del af den engelske kapitals koloniale rov, og fortsatte:

"Her ser vi tydeligt årsager og følger. Årsager: 1. Det pågældende lands (Englands) udbytning af hele verden. 2. Dets monopolstilling på verdensmarkedet. 3. Dets kolonimonopol. Følger: 1. En del af det engelske proletariat bliver borgerligt. 2. En del af proletariatet lader sig lede af folk, som er købt eller i hvert fald betalt af bourgeoisiet."

Lenin understreger, at ganske den samme situation er ansvarlig for opportunismens vækst i alle de imperialistiske lande. Han skriver:

> "Imperialismen ved begyndelsen af det 20. århundrede har fuldendt verdens opdeling blandt nogle få stater, af hvilke hver enkelt nu udbytter en ikke meget mindre del af verden (regnet efter ekstraprofit) end England i 1858."

Et blot nogenlunde ærligt studium af vor virkelighed i dag viser, som vi påviste i "To linjer (2)", at denne udbytning af de dengang koloniale, nu politisk selvstændige lande i Asien, Afrika og Latinamerika er blevet yderligere forstærket siden Lenins tid.

Vi har altså følgende situation:

Årsager: 1. Imperialismen udbytter fortsat, ja udbytter mere end nogensinde de tidligere og nuværende koloniale lande. 2. De har tilsammen monopol på industrivarer på det kapitalistiske verdensmarked.

Følger: 1. En endnu større del af proletariatet bliver borgerligt. 2. En endnu større del af proletariatet lader sig lede af folk, som er købt eller i hvert fald betalt af bourgeoisiet.

"OPTIMISME" OG UTOPI

Lad os tage endnu en udtalelse fra Lenin:

> "Der opstår således en sammenhæng mellem imperialisme og opportunisme, et fænomen som kom tidligst og stærkest frem i England, fordi visse imperialistiske træk i udviklingen her viste sig langt tidligere end i andre lande. Mange forfattere, f.eks. L. Martov, ynder at gå uden om den kendsgerning, at der består en sammenhæng mellem imperialisme og opportunismen i arbejderbevægelsen, skønt denne kendsgerning nu er særligt iøjnefaldende - og det sker med officielt-optimistiske' argumenter ... af denne art: Sagen ville være håbløs for kapitalismens modstandere, hvis netop den fremskredne kapitalisme førte til forstærkelse af opportunismen, eller hvis netop de bedst betalte arbejdere hældede mod opportunismen o.s.v. Man må ikke tage fejl af en sådan 'optimisme's betydning: dette er optimisme til fordel for opportunismen, en optimisme, der tjener til at tilsløre opportunismen."

GNISTAN nægter konsekvent at se sammenhængen mellem imperialismen - udplyndringen af kolonierne - og opportunismen. Man må stadig ikke tage fejl af en sådan "optimisme" - den tjener stadig til at tilsløre opportunismen! GNISTAN placerer sig dermed i en situation, hvor bladet og dets organisation objektivt tjener til at bevare opportunismens herredømme - og dermed til at forlænge imperialismens levetid. Som Lenin sagde: "Farligst er i denne henseende de folk, der ikke vil forstå, at kampen mod imperialismen er en tom, forløjet frase, hvis den ikke er uløseligt forbundet med kampen mod opportunismen."

Jamen, GNISTAN og KFMLs ledelse siger jo udtrykkeligt, at de vil bekæmpe opportunismen og tilføre arbejderklassen socialistisk bevidsthed! Ganske rigtigt, det *siger* GNISTAN og KFMLs ledelse.

Men: GNISTAN lukker hårdnakket øjnene for årsagerne til, at den borgerlige ideologi - reformismen og revisionismen - stadig har sit faste greb om arbejderne, altså for årsagerne til, at det stadig er nødvendigt at tilføre arbejderklassen socialistisk ideologi. Derved gør GNISTAN det umuligt for sig selv at løse den stillede opgave.

Ved hårdnakket at se bort fra de ubønhørlige økonomiske kendsgerninger, der danner grundlaget for opportunismens - reformismens og revisionismens - udbredelse og altdominerende herredømme over den svenske, danske og vesteuropæiske arbejderklasse i dag umuliggør GNISTAN og dens folk det for sig selv at finde den vej, der vil lede denne arbejderklasse til de afgørende revolutionære kampe - det bliver umuligt for GNISTAN at vække socialistisk bevidsthed, fordi dens arbejde for at gøre det *ikke* er afpasset efter objektive udviklingstendenser og objektive betingelser.

Ved at nægte - ganske bevidst *nægte* - at åbne øjnene for den kendsgerning, at årsagen til, at den svenske arbejderklasse (ganske som den danske) for en stor del er borgerlig og for en endnu større del lader sig lede af borgerskabets agenter, skal søges og kun kan findes i "visse imperialistiske træk i udviklingen", der nu også har vist sig i Sverige, stiller GNISTAN sig den umarxistiske opgave at *tale* eller *skrive* arbejderne til forståelse af socialismens nødvendighed. GNISTAN glemmer, at arbejderklassen må have praktisk, daglig erfaring om kapitalismens uhyrlighed, at vi må have en krise, at vi må have forbitrelse, harme og had som følge af en sådan krise, *før* det bliver *muligt* at overbevise klassen om revolutionens nødvendighed.

GNISTAN lader ganske hånt om det kapitalistiske samfunds udvikling og stade i dag. GNISTAN skænker

det ikke en tanke, hvor udviklingen vil bringe det kapitalistiske samfund hen i morgen. Derved bliver den opgave GNISTAN siger, den stiller sig (og som KPMLs ledelse stiller sig) ren utopi - rendyrket subjektivistisk utopi totalt løsrevet fra virkeligheden. Når folk, der kalder sig marxister og revolutionære stiller sig sådanne utopiske opgaver, vil de objektivt kun bidrage til een ting: at forlænge opportunismens greb om arbejderne, at forlænge kapitalismens levetid.

MODENT TIL REVOLUTION ?

Den fuldt udviklede kapitalistiske verden har i snart mange årtier været moden til en socialistisk revolution, det er rigtigt. Der gives, som Lenin udtrykte det, ingen "sund" kapitalisme i imperialismens tidsalder. Den "sunde" kapitalisme har to gange i dette århundrede ført til verdenskrige med massenedslagtning af mennesker og masseødelæggelse af materielle værdier. Den samfundsmæssige produktion er for længst udviklet i en sådan grad, at socialismen i denne henseende er mulig og fornuftig.

Alligevel har vi ikke fået den socialistiske revolution i disse lande, og det må være en opgave for kommunister, der ved, at de almene love for samfundsudviklingen uundgåeligt fører til, at kapitalismen bliver erstattet af socialismen, at undersøge og finde ud af, hvorfor vi ikke har fået denne revolution. Det er en opgave for kommunister af den enkle grund, at de er nødt til at vide det for at kunne sige, hvordan vi da får den på et senere tidspunkt. Svaret på dette spørgsmål er en væsentlig del af beskrivelsen af den kapitalistiske verden, og uden en sådan beskrivelse kan kommunister ikke udføre deres politiske arbejde. Man skal kende den verden, man vil lave om!

Een af årsagerne til, at vi endnu ikke har fået den socialistiske revolution, er at finde i den kendsgerning, at den økonomiske udvikling i vor del af verden har skabt en arbejderklasse, der er ude af stand til ved egen kraft at styrte den kapitalistiske klasse fra tronen. Løftestangen i den socialistiske revolution i de fuldt udviklede kapitalistiske lande i Vesteuropa skal endnu ikke bruges i disse lande selv - den skal bruges i de tidligere og nuværende koloniale, halvkoloniale og afhængige lande.

Vi kommer tilbage til dette problem endnu engang i dette svar til GNISTAN, ligesom vi vil tage en anden årsag til, at kapitalismen endnu eksisterer hos os, op til drøftelse: Spørgsmålet om vort kapitalistiske samfunds evne til stadig at udvikle produktivkræfterne.

Her vil vi blot minde om, at denne situation - hvor et kapitalistisk land har skabt de nødvendige samfundsmæssige forudsætninger for socialismen, alligevel ikke har en arbejderklasse, der kan gennemføre revolutionen - på ingen måde er ny. Den fandtes i England for næsten 100 år siden. Karl Marx har beskrevet den.

Med en næsten uhyggelig aktualitet for os i dag skriver Marx i forskellige breve i 1869-70 om forholdet mellem muligheden for en socialistisk revolution i England og den engelske undertrykkelse af Irland. Der er desuden en god portion arbejdsmetode at lære ved at følge udviklingen i hans tankegang.

Vi begynder med et uddrag af et brev fra Marx til Kugelmann den 29. november 1869 (hentet fra bogen "Marx/Engels: Selected Correspondence", Moskva 1965):

> "Jeg er blevet mere og mere overbevist om - og det eneste problem består i at hamre denne overbevisning ind i den engelske arbejderklasse - at den aldrig kan udføre noget afgørende i England, før den adskiller sin politik med hensyn til Irland på det mest bestemte fra de herskende klassers polttik, før den ikke alene gør fælles sag med irerne, men i virkeligheden tager initiativet til at opløse Unionen, der blev oprettet i 1801, og erstatte den med et frit føderalt forhold. Og dette må gøres, ikke som et spørgsmål om sympati med Irland, men som et krav der fremsættes i det engelske proletariats interesser. Hvis ikke vil det engelske folk forblive bundet til de herskende klassers ledesnore, fordi det vil være nødt til at gå sammen med dem i en fælles front mod Irland. Hver eneste af dets bevægelser i England selv forkrøbles af striden med irerne, der udgør en meget vigtig del af arbejderklassen i England. Den første betingelse for frigørelse her - omstyrtelsen af de engelske jordbesidderes oligarki - forbliver umulig, fordi dets positioner her ikke kan stormes, så længe det opretholder sine kraftigt forskansede udposter i Irland."

Marx understreger i dette og i senere breve, at når først magten i Irland er i hænderne på irerne selv, vil det blive uhyre meget lettere for dem at styrte de engelske jordbesiddere, fordi kampen mod dem ikke blot er et økonomisk, men også et nationalt spørgsmål, idet "godsejerne ikke, som godsejerne i England, er de traditionelle dignitarer og nationens repræsentanter, men er dødeligt hadede undertrykkere." Marx skriver videre i det nævnte brev:

"Men eftersom den engelske arbejderklasse utvivlsomt kaster det afgørende lod i den sociale frigørelses vægtskål i almindelighed, må løftestangen bruges her."

Her siger Marx altså, at den engelske arbejderklasse i det kapitalistisk langt højere udviklede England gennem sin socialistiske revolution skal hjælpe den undertrykte befolkning i det koloniale Irland til dens befrielse. Men Marx ændrer hurtigt opfattelse. Han skriver blot en halv snes dage senere (10. december) til Engels:

"... Jeg vil fremlægge sagen som følger næste tirsdag: at helt bortset fra alle fraser om "international" og "human" retfærdighed for Irland - hvilket betragtes som en given ting i det Internationale Råd - er det i den engelske arbejderklasses direkte og absolutte interesse at slippe ud af sin nuværende forbindelse med Irland. Og dette er min fuldeste overbevisning, og af grunde som jeg delvis ikke kan fortælle den engelske arbejder selv. I lang tid mente jeg, det ville være muligt at styrte det irske regime ved hjælp af den engelske arbejderklasses opstigen. Jeg har altid givet udtryk for dette synspunkt i New York Tribune. Dybere studium har nu overbevist mig om det modsatte. Den engelske arbejderklasse vil aldrig opnå noget, før den er sluppet af med Irland. Løftestangen må bruges i Irland. Derfor er det irske spørgsmål så vigtigt for den sociale bevægelse i almindelighed." (Understregningerne overalt - også i det følgende - Marx' egne)

Marx udbygger sit nye synspunkt i et brev til S. Meyer og A. Vogt den 9. april 1870, hvor han tilsyneladende giver en dei af de grunde, som han delvis ikke kunne fortælle de engelske arbejdere selv. Marx skriver:

"Efter at have beskæftiget mig med det irske spørgsmål i mange år er jeg nået til den slutning, at det afgørende slag mod de engelske herskende klasser (og det vil blive afgørende for arbejderbevægelsen over hele verden) ikke kan rettes i England, men kun i Irland.

Den 1. januar 1870 udsendte Generalrådet et fortroligt cirkulære udarbejdet af mig på fransk ... om den irske nationale kamps forhold til arbejderklassens frigørelse og derfor om den holdning, som den Internationale Association bør indtage med hensyn til det irske spørgsmål.

Jeg skal her kun give jer, kort, de afgørende punkter.

Irland er det engelske jordbesiddende aristokratis bolværk. Udbytningen af dette land er ikke blot en af hovedkilderne til dette aristokratis materielle velstand; den er dets største moralske styrke. I virkeligheden repræsenterer den Englands dominering over Irland. Irland er derfor det store middel, hvormed det engelske aristokrati opretholder sin dominering over England selv."

Marx understreger i brevet, at frihed for Irland øjeblikkeligt vil medføre en jordreform, der som nødvendig konsekvens vil have en omstyrtelse af den engelske godsejerklasse, hvilket igen vil opfylde den første betingelse for den proletariske revolution i England.

Han understreger videre, at det engelske bourgeoisi har den samme interesse i at bevare Irland under det engelske herredømme: Irland betyder billigt kød og uld til det engelske marked, der strømmer årligt mellem 6 og 10 tusind pund sterling i fortjeneste fra Irland til England o.s.v. Marx fortsætter:

"Men det engelske bourgeoisi har desuden langt mere betydningsfulde interesser i Irlands nuværende økonomi.

På grund af den stadigt forøgede koncentration af forpagtnings-brug leverer Irland støt sit eget overskud til det engelske arbejdsmarked og tvinger således lønningerne ned og sænker moralen og de materielle forhold for den engelske arbejderklasse.

Og vigtigst af alt! Hvert eneste industri- og handelscenter i England har nu en arbejderklasse, der er delt i to fjendtlige lejre, engelske proletarer og irske proletarer. Den almindelige engelske arbejder hader den irske arbejder som en konkurrent, der sænker hans levestandard. I forhold til den irske arbejder føler han sig som medlem af den herskende nation og gør sig dermed til redskab for sit lands aristokrater og kapitalister mod Irland, hvorved han styrker disses dominering over ham selv. Han nærer religiøse, sociale og nationale fordomme mod den irske arbejder. Hans holdning over for ham er stort set den samme som de "fattige hvides" holdning over for "niggerne" i de tidligere slavestater i USA. Ireren betaler ham tilbage med renter i sin egen mønt. Han ser i den engelske arbejder på een gang en medskyldig i og et stupidt redskab for det engelske styre i Irland.

Denne antagonisme holdes kunstigt i live og forstærkes af pressen, prædikestolen, de kulørte blade, kort sagt af alle de midler, der står til de herskende klassers rådighed. Denne antagonisme er hemmeligheden bag den engelske arbejderklasses impotens, på trods af dens organisation. Det er den hemmelighed, ved hvis hjælp den kapitalistiske klasse opretholder sin magt. Og denne klasse er fuldt ud klar over dette."

Marx skriver videre:

"Da England er kapitalens hovedstad, den magt der hidtil har behersket verdensmarkedet, er det i øjeblikket det vigtigste land for arbejdernes revolution, og desuden det eneste land, i hvilket de materielle betingelser for denne revolution har udviklet sig til en vis grad af modenhed. At fremskynde den sociale revolution i England er derfor det mest betydningsfulde mål for den Internationale Arbejderassociation. Det eneste middel til at fremskynde den er at gøre Irland selvstændigt.

Derfor er det Internationalens opgave overalt at sætte konflikten mellem England og Irland i forgrunden og overalt åbent at tage Irlands parti. Og det er den særlige opgave for Centralrådet i London at vække en bevidsthed hos de engelske arbejdere om, at for dem er Irlands nationale frigørelse ikke et spørgsmål om abstrakt retfærdighed eller humanistiske stemninger, men den første betingelse for deres egen sociale frigørelse."

Da Lenin i 1914 i artiklen "Den utopiske Karl Marx og den praktiske Rosa Luxemburg" refererede Marx' udtalelser om det irske spørgsmål og den engelske socialistiske revolution, citerede han også et brev til Marx fra Engels om samme emne, hvori Engels understreger, hvor katastrofalt det er for en nation at have underkuet en anden nation. Lenin konstaterede, at begivenhederne ikke udviklede sig, som Marx havde håbet - "Både det irske folk og det britiske proletariat viste sig at være for svage" - og han skrev:

"Marx' og Engels' politik i det irske spørgsmål tjener som et strålende eksempel, der den dag i dag er af umådelig praktisk betydning, på den holdning, som de undertrykkende nationers proletariat bør indtage over for nationale bevægelser."

Lenin har stadig ret!

(fortsættes i næste nummer)

To linjer (4)

I den første af sine fire artikler mod Kommunistisk ORIENTERING bragte GNISTAN (organ for det svenske "Kommunistiska förbundet marxist-leninisterna") bl.a. følgende uddrag af K.O.s artikel i nr. 7, 21/3 1968:

> "Skal vi stræbe efter at lede arbejderklassen i kampen for højere løn, for kortere arbejdstid, mobilisere den til at kræve flere borgerlige 'sociale goder', flere 'fritidsgoder', der tilfredsstiller dens borgerlige behov for tidsfordriv?
>
> ---
>
> Bør vi ikke åbent sige, at hele denne kamp for opfyldelsen af borgerlige behov leder arbejderklassen direkte bort fra socialistisk tankegang? At den faglige aktivitet på snylterstatens nuværende udviklingstrin er direkte til skade for kampen for socialismen?"

(Vi vil gerne med det samme bede læserne lægge nøje mærke til udtrykket "på snylterstatens nuværende udviklingstrin", således at de ikke forfalder til at tro, at vi generelt, principielt er af den opfattelse, at kamp for økonomiske krav er til skade for kampen for socialismen.)

GNISTAN erklærer efter dette citat fra K.O., at disse spørgsmål fra vor side viser, at vores tankegang er i direkte modstrid med Lenins og Mao Tse-tungs principper for studiet af objektive kendsgerninger. Efter derefter at have omtalt "en del småborgerlige og politisk umodne elementer inden for den marxistisk-leninistiske bevægelse i Sverige" (hvormed det sigter til de fornuftige folk i Sverige, der har brudt med KFML på grund af dets revisionistiske og økonomistiske politik), skriver GNISTAN, at efter disse folks mening skal også i Sverige følgelig

> "... ethvert forsøg på at udløse, organisere og lede arbejderklassens økonomiske kamp mod monopolkapitalen - der er en uadskillelig del af proletariatets klassekamp - brændemærkes som 'direkte skadelig' for socialismens sag."

GNISTAN vender tilbage senere til problemet klassekamp og skriver i sin 3. artikel imod os bl.a.:

> "... gennem at bestride, at arbejderklassens økonomiske kamp er en uadskillelig del af dens klassekamp mod bourgeoisiet, bliver de objektivt bourgeoisiets medhjælpere i kampen mod arbejderklassen,..."

Endelig skriver GNISTAN i sin sidste artikel mod K.O., at det er "afgørende" for løsningen af den opgave at vække socialistisk bevidsthed hos arbejderne, at

> "... marxister-leninisterne tager aktiv del i arbejderklassens interessekamp. Kun således kan vi vinde arbejdernes tillid og nedbryde den indflydelse, som borgerklassens agenter har blandt dem. Kun således får vi den socialistiske teori ud blandt arbejdermasserne og overbeviser dem om socialismens nødvendighed."

(Uden iøvrigt på nuværende tidspunkt at ville kaste os ud i en polemik mod det svenske KFMLs nyskabte danske navnebroder, skal vi lige bemærke, at sidstnævnte organisation i det seneste nummer af sit organ "Kommunist" i en artikel vendt mod "bestikkelses-teorien" bl.a. skriver:

> "... kæmpe for flere sociale goder, for kortere arbejdstid og så videre, kort sagt: at føre klassekamp .."

og senere:

> "... arbejderklassens og den socialistiske verdensbevægelses kamp for at sikre, bevare og - mea skiftende held - udvide de sociale goder eller med andre ord: KLASSEKAMPENS RESULTATER,..."

De to organisationer er altså ikke blot navnebrødre, men også åndsfrænder.)

HVAD ER KLASSEKAMP ?

Vores svar på dette grundlæggende spørgsmål vil uundgåeligt komme til at indeholde en del ting, som vi har

sagt før. Men da GNISTAN-folkene tydeligt nok ikke endnu har læst, hvad vi tidligere har skrevet, og da det åbne angreb på os har skaffes os en del nye læsere - ikke mindst i Sverige - tøver vi ikke med endnu engang at bringe nogle udtalelser fra marxismens førstemænd om dette kardinalpunkt.

Bernstein spurgte i 1879 Engels, om denne kunne skaffe ham en artikel om den engelske arbejderklasses kamp. Engels svarede, at det kunne han ikke, og det skulle Bernstein ikke være ked af, for der foregik faktisk ikke nogen kamp, der var omtale værd. Engels skrev:

> "I en årrække nu har den engelske arbejderbevægelse håbløst beskrevet en snæver cirkel af strejker for højere løn og kortere arbejdstid, men ikke som et redskab eller middel til propaganda og organisation, men som det endelige mål. ... Man kan her kun tale om en arbejderbevægelse, for så vidt der foregår strejker her, der - hvad enten de vindes eller ej - ikke fører bevægelsen eet skridt videre." (Udvalgte breve, Moskva, eng. s. 320)

To ting er her afgørende:

For det første: Økonomiske strejker - for højere løn, kortere arbejdstid - kan have betydning, hvis de benyttes som redskab eller middel til propaganda og organisation. Det er ikke det, GNISTAN-folkene vil. De vil "udløse" og "organisere" selve den økonomiske kamp for derigennem at vinde arbejdernes tillid. De vil ikke benytte arbejdernes spontane strejker for økonomiske mål til at organisere arbejderklassen med henblik på den revolutionære kamp. De vil lede den økonomiske kamp, idet de håber, at arbejderne så vil lytte, når de taler politik til dem.

For det andet: Hvad enten den slags økonomiske strejker, som Engels taler om, vindes eller tabes, fører de ikke bevægelsen eet skridt fremad. De er set fra et politisk synspunkt - fra et revolutionært synspunkt - fuldkommen ligegyldige. Altså er disse økonomiske kampe ikke en del af klassekampen.

Lenin skrev om klassekamp og dette ords betydning i et af sine tidligste værker: "Vor umiddelbare opgave" fra 1899:

> "Vi er alle enige om, at vor opgave er organisering af proletariatets klassekamp. Men hvad er denne klassekamp for noget? Når arbejderne i en enkelt fabrik eller en enkelt industrigren går i kamp mod deres arbejdsgiver eller arbejdsgivere, er dette så klassekamp? Nej, det er kun en spæd begyndelse til den."

Det er ikke klassekamp, når arbejderne på en virksomhed eller i et fag kæmper for kortere arbejdstid eller højere løn - det kan derfor heller ikke generelt siges, at kortere arbejdstid eller højere løn altid er resultat af klassekamp. Denne økonomiske kamp er en "spæd begyndelse" til klassekamp. Dette betyder ikke, at der ud af enhver sådan "spæd begyndelse" naturnødvendigt vokser en klassekamp. Vi har - i det netop anførte citat - Engels' ord for, at arbejdere i årevis kan udfolde sådanne "spæde begyndelser", uden at det har eller får det bitterste med klassekamp at gøre.

Den økonomiske kamp - den "spæde begyndelse" - udvikler sig under bestemte omstændigheder til klassekamp, hvilket vil sige, at kampen ændrer karakter. Men det sker ikke automatisk. Den "spæde begyndelse" er først og fremmest en "begyndelse" set i det historiske perspektiv - en begyndelse i proletariatets historie, i den i det lange løb uundgåelige udvikling, som proletariatet gennemløber fra sin fødsel som udbyttet klasse til den dag, hvor det tager magten fra bourgeoisiet. Mere herom i "To linjer (5)".

Lenin fortsætter i den nævnte artikel:

> "Arbejdernes kamp bliver først klassekamp, når alle de mest fremtrædende repræsentanter for hele arbejderklassen i hele landet er sig selv bevidste som en enkelt arbejderklasse og iværksætter en kamp, der er rettet ikke mod enkelte arbejdsgivere, men mod hele klassen af kapitalister og mod den regering, der støtter denne klasse."

I Danmark ophøjede regeringen i 1956 et af arbejderne forkastet mæglingsforslag til lov. Arbejdere landet over svarede med strejker, der både var vendt mod arbejdsgiverne som helhed og mod regeringens diktat i deres interesse. Var dette da ikke klassekamp? Nej, det var det ikke. Det var en kamp, der tog sigte på at tvinge arbejdsgiverne til at give bedre betaling for arbejdskraften og på at tvinge regeringen til ikke at bistå arbejdsgiverne med at sige nej til dette krav. Kampen var i den forstand "politisk", at den også var rettet mod regeringens politik - men den var ikke politisk i den forstand, at den var rettet mod regeringen i dens egenskab af kapitalistklassens organ. Kampen forsøgte at tvinge regeringen til at ændre "politik", den tog ikke sigte på at ændre den omstændighed, at kapitalistklassen har magten i samfundet og derfor også har en regering siddende. Og så er det ikke klassekamp. Det er kun klassekamp, når kampens mål er magten i samfundet. Hør blot Lenin videre, stadig i samme artikel:

"Kun når den enkelte arbejder indser, at han er medlem af hele arbejderklassen, kun når han anerkender den kendsgerning, at hans lille daglige kamp mod enkelte arbejdsgivere og enkelte embedsmænd er en kamp mod hele bourgeoisiet og hele regeringen, bliver hans kamp klassekamp. 'Enhver klassekamp er en politisk kamp' - disse berømte ord fra Marx må ikke forstås således, at enhver kamp fra arbejderes side mod arbejdsgivere altid nødvendigvis er en politisk kamp. De må forstås således, at arbejdernes kamp mod kapitalisterne uvægerligt bliver en politisk kamp, for så vidt den bliver en klassekamp."

Kampen skal blive til klassekamp - til kamp om magten i samfundet - før den bliver politisk. Omvendt skal kampen være politisk - dreje sig om magten i samfundet - før den bliver klassekamp. Enhver klassekamp er en politisk kamp, siger Marx (Det Kommunistiske Manifest). Enhver klassekamp er en politisk kamp, siger Engels. Klassekamp og politisk kamp i socialistisk betydning - den ene klasses kamp for at erobre magten fra en anden klasse og den anden klasses kamp for at bevare sin magt - er een og samme ting.

Kamp for højere løn, kortere arbejdstid, længere ferie, bedre arbejdsforhold o.s.v. kan aldrig blive en politisk kamp, kan aldrig blive klassekamp i sig selv. Lenin hamrede i "Hvad må der gøres?" fast med syvtommersøm, at det er det argeste sludder at ville "give selve den økonomiske kamp en politisk karakter." Derimod kan den økonomiske kamp - under bestemte betingelser - hæves op til at blive en politisk kamp. Lenin skrev:

"Hvori består da socialdemokratiets (i dag læs: kommunisternes) rolle, om ikke i at være 'ånden', der svæver over den spontane bevægelse, men også hæver denne sidste op til 'sit program'? Dog vel ikke i at traskeaf sted som bevægelsens hale: i bedste tilfælde er dette til ingen nytte for bevægelsen, i værste - meget, meget skadeligt." (Udvalgte værker, bind 2, s. 70-71)

Vi har tidligere bragt Lenins ord om forholdet mellem reformer og revolution, men gentager også dem her:

"... at udføre al propaganda og agitation ud fra revolutionssynspunktet i modsætning til reformer, idet man systematisk, både teoretisk og praktisk, på ethvert trin af parlamentarisk, faglig, kooperativ og anden virksomhed forklarer masserne, at de er diametralt modsatte. Under ingen omstændigheder (undtagen i særlige tilfælde, som en undtagelse) at afstå fra at gøre brug af det parlamentariske system og alle det borgerlige demokratis 'friheder', ikke at forkaste reformer, men at betragte dem kun som et biprodukt af den revolutionære klassekamp. ..."

De sidste ord - at betragte reformer kun som et biprodukt af den revolutionære klassekamp - må ikke forstås således, at alle reformer, der faktisk gennemføres efter krav fra arbejdernes side, må betragtes som sådanne biprodukter af den revolutionære klassekamp. (Det fører til denslutning, som GNISTAN formentlig ville tilslutte sig: Vi har fået mange reformer - ergo har vi haft mange revolutionære klassekampe.) Lenins ord må forstås således, at kommunister aldrig må gøre kampen for reformer - højere løn, kortere arbejdstid o.s.v. - til deres mål. Disse ting er arbejderklassens spontane mål i kampen mod bourgeoisiet - de er aldrig kommunisternes, de bevidste revolutionæres. Hvis og når arbejderklassen spontant begynder en kamp for sådanne mål, er det kommunisternes opgave - når dette er muligt - at hæve denne spontane kamp op til en kamp for et andet mål, klassekampens mål. Herunder må de, som Lenin fremhæver i det netop bragte citat, forklare masserne at revolution og reformer er to diametralt modsatte ting. Reformer er indrømmelser fra den herskende klasses side, mens den bevarer sit herredømme. Revolution betyder at tage magten fra den herskende klasse.

Men reformer kan udmærket være biprodukter af klassekampen. Lenin påviser ved flere lejligheder, at de politiske strejker under den russiske revolution i 1905 bragte arbejderne reformer, og at arbejderne næppe havde opnået disse reformer, hvis ikke deres kamp havde været en klassekamp, en politisk kamp. Lenin understreger imidlertid også, at den revolutionære kun byder reformerne velkommen, hvis de tjener til at styrke det politiske angreb, men at den revolutionære på den anden side aldrig må glemme, at fjenden ofte opgiver en enkelt position for at vildlede og svække den angribende fjende.

Hvis derfor revolutionære kommunister i dag ville gøre det til en af deres hovedopgaver, måske endda til den afgørende opgave for at forberede arbejderklassen på revolutionen, at gå i spidsen ikke blot i arbejdernes spontane kamp, men gå i spidsen med hensyn til selve det at rejse reformkrav på arbejderklassens vegne - hvordan ville de da være i stand til samtidig at fortælle arbejderne, at revolution og reformer er to diametralt modsatte ting? Hvordan ville de være i stand til at hæve den spontane kamp op på det politiske plan, hæve den op til "deres program" ?

Det kan aldrig være revolutionære kommunisters opgave at opildne arbejderne til at kæmpe for reformkrav, som arbejderne ikke selv føler et påtrængende behov for. Det kan aldrig være revolutionære kommunisters opgave at opstille reformkrav på arbejderklassens vegne og derefter sætte deres kræfter ind på at få arbejderne til at acceptere disse krav og kæmpe for dem. Og det er jo netop GNISTANs model.

Vi har i Danmark inden for de sidste par år haft en anden model fra såkaldt marxistisk-leninistisk side. Vore "venner" på det nu afdøde "Extrakt" ville forføre arbejderklassen til at rejse så vidtgående økonomiske krav, at kapitalisterne blev nødt til at indføre fascismen for at afværge dem - og dette ville så igen, ifølge "Extrakt", langt hurtigere og mere effektivt åbne arbejdernes øjne for kapitalismens uhyrlighed og formå dem til at gennemføre den socialistiske revolution - under ledelse af de folk, der havde ført dem ud i den kamp, der førte direkte og bevidst førte til fascismen.

GNISTANS model ser lidt anderledes ud. KFML rejser i sit handlingsprogram kravet om 36 timers arbejdsuge, og man forestiller sig dernæst, dels at arbejderne vil indse, at her har de endelig deres sande venner, dels at arbejderne vil få så megen tillid til KFML'erne, at de vil lytte til dem, når de taler om socialismens nødvendighed.

Det fremgår desværre ikke af handlingsprogrammet eller af GNISTANs artikler, hvornår arbejderne takket være denne indsats fra KFMLs side vil blive overbevist om socialismens nødvendighed og gennemføre den proletariske revolution. Måske vil det ske, allerede mens de under KFMLs ledelse slås bravt for 36 timers arbejdsuge (som samme KFML jo har fortalt dem, de vil være i stand til at skaffe sig under kapitalismen). Måske vil de først blive helt overbevist om den uopsættelige nødvendighed af at gribe til våben for at styrte kapitalistklassen, når denne klasse og dens samfund har tilstået dem 36 timers arbejdsuge - naturligvis med fuld lønudligning.

Det er under alle omstændigheder - og det er det eneste, der med sikkerhed kan siges - noget revisionistisk og økonomistisk bavl.

GNISTAN og KFMLs ledelse betragtet det ikke som deres "afgørende" opgave at benytte arbejdernes spontane kamp som et middel til at organisere arbejderne til den politiske kamp med revolutionen for øje. De betragtet ikke reformerne kun som et biprodukt af den revolutionære klassekamp. GNISTAN betragter tværtimod den revolutionære klassekamp, og dermed revolutionen selv, som et biprodukt af de økonomiske kampe, som de såkaldte kommunister "udløser" i arbejderklassen til gennemførelse af krav, som selvsamme "kommunister" har formuleret i deres programmer.

GNISTAN-folkene har aldrig begrebet Lenins ord i "Vort program" fra 1899:

> "(Marxismen) klarlagde et revolutionært socialistisk partis virkelige opgave: ikke at udarbejde planer for omformning af samfundet, ikke at prædike for kapitalisterne og deres følgesvende om at forbedre arbejdernes lod, ikke at udklække sammensværgelser, men at organisere proletariatets klassekamp, hvis endemål er proletariatets erobring af politisk magt og organisering af et socialistisk samfund."

"Det kan for os ikke dreje sig om en forandring af privatejendommen", skrev Marx og Engels i "Henvendelse fra centralledelsen til forbundet, marts 1850","men kun om dens tilintetgørelse, ikke om en tilsløring af klassemodsætningerne, men om klassernes ophævelse, ikke om en forbedring af det bestående samfund, men om grundlæggelsen af et nyt." I samme "Henvendelse" brændemærkes de tyske demokratiske småborgeres program for arbejderklassen, der ifølge Marx og Engels gik ud på, at "arbejderne skal have bedre løn og en sikker eksistens, ... og de (småborgerne) håber at kunne bestikke arbejderne med mere eller mindre skjulte almisser og bryde deres revolutionære kraft ved at gøre deres stilling momentant tålelig."

Lad os sætte, at GNISTAN-folkenes virkelighedssans er så ringe udviklet, at de for alvor mener, at den svenske arbejderklasse er nødt til at have 36 timers arbejdsuge for at gøre tilværelsen "momentant tålelig" - så er kravet i KFMLs handlingsprogram ligefuldt det samme småborgerlige nonsens som det, Marx og Engels så hånligt afviser.

HVOR HAR DE TANKEN FRA ?

Vi kender kun alt for godt GNISTANs model for at "vinde tillid" blandt arbejderne og "overbevise dem om socialismens nødvendighed" ved at "udløse interessekampen".

Nu afdøde chefredaktør for det revisionistiske LAND og FOLK, organ for Danmarks "kommunistiske" Parti, skrev et forord til den af partiforlaget udsendte bog "Aksel Larsen: Taler og artikler gennem 20 år". Bogen blev naturligvis udsendt, mens Aksel Larsen endnu var formand for DKP, altså inden han blev ekskluderet og stiftede Socialistisk Folkeparti. Den blev også udsendt inden den 20. kongres i Sovjetunionens kommunistiske Parti, Hrustjov-revisionismens officielle start. Bogen er fra 1953,og Mattin Nielsen skrev bl.a.:

> "Aksel Larsens afgørende fortjeneste er, at han brød med både opportunisme og sekterisme, både med de tomme venstresocialistiske revolutionære fraser og den højreopportunistiske principløshed og i stedet satte

arbejdernes og de arbejdsløses umiddelbare dagsinteresser i forgrunden - og at han gik ud til arbejdermasserne.

Aksel Larsen tilførte det kommunistiske parti det, der i så høj grad havde manglet: saglighed og bevidst og anvendt marxistisk klassekampspolitik. ..."

Martil Nielsen tilføjede, at Aksel Larsens "udadvendte massearbejde blandt de arbejdsløse, i fagbevægelsen og på bedrifterne brød partiets isolation ..."

Sæt dagskravene i højsædet, så bryder vi isolationen og vinder arbejdernes tillid.

Os skræmmer sporene, men GNISTAN og KFMLs ledelse traver trøstigt videre ad samme bane. Ganske som DKP traver videre (omend vi må indrømme, at KFML faktisk er en tak mere revolutionært end DKP, der kun kræver 40 timers arbejdsuge).

Vi kender GNISTAN model. Vi kender den fra Danmark, vi kender den fra hele Vesteuropa fra de sidste 30-40 år. Alle de partier i den fuldt udviklede kapitalistiske verden, der efter den 20. kongres i SUKP fulgte Hrustjov og den moderne revisionisme, har brugt denne model lige siden slutningen af tyverne. De har hele tiden sagt, at man kan og man skal vinde arbejderklassens tillid ved at sætte den økonomiske kamp for dagskravene i højsædet.

Tanken er i direkte modstrid med alt, hvad Marx, Engels og Lenin har sagt og gjort.

(I parantes være bemærket, at den også er i direkte modstrid med alt, hvad Mao Tse-tung har sagt og gjort. Derimod var det bl.a. denne linje, som den nu langt om længe styrtede Liu Shao-chi gik ind for i Kinas kommunistiske Parti. Allerede under den Nordlige Ekspedition og den Revolutionære Agrarkrig i Kina - dvs. i tyverne og begyndelsen af trediverne - gjorde han sit yderste for at falbyde økonomisme og økonomisk kamp. En proletarisk revolutionær masseorganisation i den Alkinesiske Fagforeningsføderation fremdrog i efteråret 1967, at Liu Shao-chi talte om, at "det bør være arbejderbevægelsens princip at føre alle slags økonomisk kamp. På intet tidspunkt kan arbejderne adskilles fra deres økonomiske interesser. De vil uvægerligt arbejde for dem." Liu Shao-chi var af den opfattelse, at "udviklingen af den økonomiske kamp betyder udvikling af den kinesiske arbejderbevægelse".

KFMLs ledelse har sendt et flammende lykønskningstelegram til Kinas kommunistiske Parti i anledning af det 12. plenarmøde i KKPs ottende centralkomite, der bl.a. ekskluderede samme Liu Shao-chi af partiet. Hvordan KFML og GNISTAN formår at forene en hyldest til de folk, der ekskluderer Liu Shao-chi, med en stædig holden fast ved netop Liu Shao-chis linje for den økonomiske kamp, er mere end vi kan fatte. Så er der da mere konsekvens i formanden for det i 1963 stiftede "antirevisionistiske" Belgiens kommunistiske Parti", Jacques Grippa, der oprindeligt hyldede Mao Tse-tung og Mao Tse-tungs tænkning, men som slog totalt om, da Liu Shao-chi blev afsløret, og som nu åbent støtter Liu og lige så åbent angriber Mao Tse-tung og den kinesiske kulturrevolution. Jacques Grippas parti har et handlingsprogram ganske svarende til KFMLs.)

Hvor havde Liu Shao-chi det fra? Hvor har Jacques Grippa det fra? Hvor har alle de åbenlyse og skjulte revisionister det fra?

Så vidt vi kan se, har de det i sidste ende allesammen fra en - muligvis lidt for håndfast - fortolkning af Stalins udtalelser i 1925 til et medlem af Tysklands kommunistiske Parti, Herzog. (Stalin: Samlede værker, Forlaget Tiden. København, bind 7, side 37 og fremefter).

På et spørgsmål fra Herzog om, hvad der skulle gøres, for at Tysklands kommunistiske Parti kunne få flertallet af arbejderne med sig - hvilket er en forudsætning for revolutionen - svarer Stalin bl.a.:

> "Afsløre socialdemokratiet og reducere det til et ubetydeligt mindretal i arbejderklassen kan man kun gennem daglig kamp for arbejderklassens konkrete behov. Når man skal nagle socialdemokratiet til skampælen, skal det ikke ske på basis af højtflyvende spørgsmål, men på basis af arbejderklassens daglige kamp for at forbedre sin materielle og politiske stilling, og her må problemer som arbejdsløn, arbejdstid, boligforhold, forsikring, skatter, dyrtid o.s.v. spille en særdeles vigtig rolle, for ikke at sige den afgørende rolle. Opgaven er at slå socialdemokraterne hver eneste dag på basis af disse spørgsmål, idet man afslører deres forræderi."

Disse ord var som manna fra himlen for en række folk i de kommunistiske partier i de kapitalistisk udviklede lande.

Det revolutionære opsving i Vesteuropa efter den 1. verdenskrig var forbi. Kapitalismen var ved at gen-

vinde kræfterne. Hvad skulle "kommunisterne" stille op? Stalins anvisninger fritog dem for ansvaret for at følge Lenins påbud om at finde og rigtigt fastslå den udvikling, der ville lede masserne til den afgørende revolutionære kamp. De gjorde det muligt for dem at lukke øjnene for den kendsgerning, som Lenin havde påvist, at det revolutionære stormcenter i verden efter Oktoberrevolutionen i Rusland i 1917 flyttede mod Øst. De blev dermed i stand til fortsat at foregøgle sig og andre, at Vesteuropa - verdens navle - stadig var afgørende for verdens udvikling. De slap for det trælse arbejde med at udarbejde den revolutionære teori for de fuldt udviklede kapitalistiske lande. De slap for at komme i modvind ved at gøre arbejdet med at overvinde reformismen på det ideologiske felt - ved at tilføre deres egne landes arbejdere bevidsthed om, at deres interesse lå i koloniernes frigørelse. De slap for at gøre det, som bl.a. vi netop nu er i færd med at gøre - at udarbejde en teori - bygget på virkelighedens grund - der kan danne grundlag for praktisk handling for at forberede arbejderklassen på revolutionen.

Disse anvisninger fra Stalins side overskyggede aldeles hans efterfølgende bemærkninger:

"Men denne opgave vil ikke kunne løses til fuldkommenhed, hvis ikke problemerne fra den daglige praksis bliver sammenkædet med de grundlæggende spørgsmål om Tysklands internationale og indre stilling, og hvis hele dette daglige arbejde ikke i partiets samlede arbejde belyses med revolutionen og proletariatets erobring af magten for øje."

ALIBI FOR IKKE AT FORBEREDE REVOLUTIONEN

Stalin kan ikke fritages for ansvaret for, at disse bemærkninger ikke blev hørt i samme grad som de første. Det går ikke an, at erklære, at opgaven ikke vil kunne løses til fuldkommenhed, hvis det "daglige arbejde" ikke "belyses" med magterobringen for øje. Det er og bliver forkert, det er og bliver i modstrid med Marx, Engels og Lenin.

Stalins anvisninger til Herzog og Tysklands kommunistiske Parti tjente en række folk i de kommunistiske partiet i Vesteuropa og andre steder som alibi. De havde rygdækning hos den højeste autoritet, når de "glemte" de "højtflyvende spørgsmål" om proletariatets diktatur og kolonifolkenes kamp og i stedet satte alle kræfter ind for at "nagle socialdemokratiet til skampælen" ved at rejse kravet om 3 ugers ferie, når socialdemokraterne forlangte 2 ugers ferie.

I løbet af meget få år fik disse folk magten i samtlige kommunistiske partier i Vesteuropa. Vi fik Aksel Larsen i Danmark, Thorez i Frankrig, Togliatti i Italien o.s.v. o.s.v.

Det var folk, der under den store krise 1929-33 fulgte og forstærkede småborgernes krav til krisens løsning; de "glemte" Marx' klare ord: "Hvis demokraterne kræver regulering af statsgælden, kræver arbejderne statsbankerot", og de forlangte krisen løst gennem forøgelse af arbejdernes købekraft. De anviste kapitalisterne vejen ud af krisen med kapitalismen i behold, i stedet for at mobilisere arbejderne til at uddybe og forværre den.

Det var folk, der under den voksende krigstrussel fra Hitler-Tysklands side "glemte" Lenins ord i "Teser for Kominterns fundamentale opgaver" om, at "forberedelse af proletariatets diktatur ikke blot indebærer klarlæggelse (over for arbejderne) af den borgerlige karakter af al reformisme, af alt forsvar for demokrati, sålænge den private ejendomsret til produktionsmidlerne eksisterer" - og som derfor kaldte til "forsvar for demokrati".

Igen skrømmer sporene os, men GNISTAN traver trøstigt videre ad de gamle baner - ganske som DKP.

Kommunisterne - de revolutionære kommunister - kan ikke vinde arbejderne over til sig, over til revolutionens side, ved at formulere endnu større krav, end både arbejderne selv og socialdemokraterne gør det, om en "forbedring af arbejdernes kår" under kapitalismen.

For at vinde arbejderne over må de følge Lenins anvisninger i "Brev til de tyske kommunister" fra 1921, hvor Lenin netop taler om denne "vinden over" og skriver:

"Lad os træffe mere dybtgående og omhyggelige forberedelser til den; lad os ikke tillade en eneste alvorlig lejlighed at gå fra os, når bourgeoisiet tvinger proletariatet til at påbegynde en kamp; lad os lære på rette måde at fastslå det øjeblik, hvor proletariatets masser ikke kan andet end rejse sig sammen med os."

Det er selve det kapitalistiske system, der på et eller andet tidspunkt fører til den situation, hvor "bourgeoisiet tvinger proletariatet til at påbegynde en kamp". Og netop kun fordi, det forholder sig sådan, er det realistisk at sige, at det er muligt for revolutionære kommunister at "lære" at fastslå det øjeblik, hvor proletariatets masser ikke har anden udvej end at rejse sig sammen med kommunisterne i den socialistiske revolution.

Det kapitalistiske samfund udvikler sig fra fødsel til død, og dermed udvikler proletariatet sig også fra fødsel til magterobring. Denne udvikling er allerede for mange, mange år siden beskrevet i sine grove, almene træk i Det Kommunistiske Manifests. Manifestet giver os stadig nøglen til at fastslå revolutionens øjeblik. Derom handler "To linjer (5)".

To linjer (5)

I "To linjer (4)" påviste vi, at arbejdernes økonomiske kamp - den daglige kamp for højere løn, kortere arbejdstid o.s.v. - ikke er og aldrig kan blive en del af den politiske kamp, en del af klassekampen.

Betyder det, at der efter vor opfattelse ingen forbindelse er mellem økonomi og politik? Ingen forbindelse mellem den økonomiske og den politiske kamp? NATURLIGVIS IKKE. Tværtimod. Politik er det koncentrerede udtryk for økonomi, og der er den nøjeste sammenhæng mellem klassekampens udvikling og samfundets og dets klassers økonomiske situation og udvikling. I virkeligheden er det h e l e til syvende og sidst et spørgsmål om økonomi.

Vi modsiger på ingen måde os selv, når vi fastholder det, vi skrev i "To linjer (4)", og samtidig erklærer os 100 % enige med Vladimir Iljitj Lenin, når han i sin artikel "Økonomiske og politiske strejker" fra 1912 bl. a. skrev følgende:

> "... i bevægelsens (den revolutionære bevægelse i Rusland 1905-07) tidlige etape satte mange arbejdere den økonomiske kamp først, mens det på bevægelsens højdepunkt var omvendt. Men hele tiden var der en forbindelse mellem den økonomiske og den politiske strejke. Uden en sådan forbindelse ... er det umuligt at have en virkelig stor bevægelse, en der når store mål.
>
> I en politisk strejke træder arbejderklassen frem som hele folkets fremskredne klasse. I sådanne tilfælde spiller proletariatet ikke blot rollen som een af det borgerlige samfunds klasser, men rollen som vejviser, fortrop, leder. ...
>
> På den anden side vil det arbejdende folks masser aldrig gå med til at foeestille sig landets almindelige "fremskridt" uden økonomiske krav, uden en umiddelbar og direkte forbedring i deres forhold. Masserne drages ind i bevægelsen, deltager energisk i den, værdsætter den højt og udviser heroisme, selvopofrelse, udholdenhed og hengivenhed over for den store sag kun hvis den bidrager til en forbedring af de økonomiske forhold for dem, der arbejder. Ejheller kan det være anderledes, for arbejdernes leveforhold i "almindelige" tider er utrolig hårde. Idet den stræber efter at forbedre sine leveforhold, går arbejderklassen frem moralsk, intellektuelt og politisk, bliver bedre i stand til at nå sine store frigørelsesmål."

Vi må (ganske som Lenin gjorde det med Manifestets ord om, at "enhver klassekamp er en politisk kamp") advare mod fejlfortolkninger af Lenins ord. De skal ikke forstås således, at alle arbejdere i alle kapitalistiske samfund til alle tider er nødt til uophørligt at forbedre deres leveforhold for at blive i stand til at nå klassens store frigørelsesmål (dvs. gennemføre revolutionen og opbygge socialismen). Det er nemlig ikke det, der står.

Der står for det første, at arbejdernes leveforhold i det kapitalistiske samfunds "almindelige" tider er utrolig hårde. Dette betyder igen i k k e, at arbejderne i alle kapitalistiske samfund til alle tider har disse "utrolig hårde" leveforhold, men netop, at det har de i de a l m i n d e l i g e tider.

Dernærst står der hos Lenin nøjagtig tilsvarende som i Marx' "Løn, pris og profit", nemlig at hvis arbejderne i den for det kapitalistiske samfund normale situation - den situation, hvor kapitalisterne prøver at presse leveforholdene nedad, presse arbejdskraftens pris og værdi nedad - hvis arbejderne i denne normale situation - de "almindelige" tider - "fejgt gav efter i den daglige konflikt med kapitalen, ville de berøve sig selv evnen til at kunne foretage nogen som helst større bevægelse." (Marx/Engels: Udvalgte skrifter, bind 1, s. 441)

> "Hvis den (arbejderklassen) gjorde det, ville den blive trykket ned til at blive en ensartet masse forkuede stakler, som ikke mere kunne frelses",

skriver Marx samme sted. Men han fortsætter med at understrege, at arbejderne ikke må glemme, at de

> "fører kamp mod virkninger, men ikke mod årsagerne til disse virkninger; at de kun kan bremse den nedadgående bevægelse, men ikke ændre dens retning; ..."

Også dette er vi 100 % enige i. Men også dette må opfattes som en almengyldig, generel beskrivelse af det kapitalistiske samfund i "almindelige" tider.

GNISTAN-folkene og andre revisionister vil fortolke Marx og Lenin på den allerede antydede måde og sige: Der kan I bare selv se. Arbejderklassen skal naturligvis til stadighed kæmpe for højere løn og kortere arbejdstid, eller bliver de aldrig i stand til at lave revolution.

Andre borgerlige tænkende mennesker af forskellig afskygning vil sige: Jamen, sådan er det jo ikke gået. Arbejdernes leveforhold i vore tider, i vore lande, er ikke utrolig hårde. De har jo faktisk været i stand til ikke blot at "bremse den nedadgående retning", men til at ændre den til en opadgående retning. Altså har Marx og Lenin ikke ret.

BEGGE PARTER VRØVLER OG HAR IKKE FORSTÅET ET ORD AF, HVAD DE HAR LÆST.

Marx og Lenin påviser, at i "almindelige" tider er arbejdernes leveforhold utrolig hårde, og at normale situation i det kapitalistiske samfund er, at arbejdskraftens pris og værdi bliver tvunget nedad.

Enhver, der ikke sætter kikkerten for det blinde øje, kan se, at sådan ser det ikke ud i de fuldt udviklede vesteuropæiske kapitalistiske lande i dag.

Af disse to ting kan revolutionære kommunister, der anvender den marxistiske anskuelsesmetode, kun drage een enkel følgeslutning: Vore tider er ikke "almindelige", den nuværende situation i vore kapitalistiske samfund er ikke normal.

MANIFESTET HAR STADIG GYLDIGHED

Det er Marx' og Engels' uvisnelige fortjeneste at have afdækket lovene for det menneskelige samfunds udvikling og herunder også lovene for det kapitalistiske samfunds fødsel, udvikling og død. Deres generelle beskrivelse af dette kapitalistiske samfunds udvikling og af dette samfunds forskellige klassers udvikling og kamp indtil den socialistiske revolution er principielt, generelt sand og holdbar den dag i dag.

Det er ikke, som så mange såkaldte "kommunister" har ment, nødvendigt at hugge en hæl og skære en tå for at få pengene til at passe. Man skal blot læse, hvad de skriver.

Engels har stadig ret, når han f.eks. i et af sine sene værker "Ludwig Feuerbach og den klassiske tyske filosofis udgang" i korte vendinger giver hovedindholdet af det kapitalistiske samfunds dødsårsager. Han skriver, at den kapitalistiske storindustri er bundet af den kapitalistiske produktionsmådes snævre skranker, og at denne storindustri derfor frembringer

> "... på den ene side en stadig stigende proletarisering af den store folkemasse som helhed, på den anden side en stadig større mængde uafsættelige produkter. Overproduktion og masseforarmelse - det ene årsag til det andet - det er den absurde modsigelse, som den ender i, og som med nødvendighed kræver, at produktivkræfterne ved en ændring i produktionsmåden befries for deres lænker.
>
> I det mindste i den moderne historie er der ... bevist, at alle politiske kampe er klassekampe, og at alle de frigørelseskampe, som klasserne fører, trods deres nødvendigvis politiske form - thi enhver klassekamp er en politisk kamp - til syvende og sidst drejer sig om økonomisk frigørelse."

Endnu engang: Nogle vil komme med søforklaringer om, at vi jo i dag allesammen er proletarer, at forarmelsen har antaget "andre former" end forudset af Engels. Andre vil som GNISTAN understrege den uhørt stærke udbytning i dag. Andre igen vil tage Engels' ord som endnu et typisk udtryk for, hvor "håbløst forældet" de marx'ske teorier om det kapitalistiske samfunds udvikling er. Alle parter afskriver i virkeligheden marxismen.

Et af de karakteristiske træk ved en marxist er som bekendt, at vedkommende er enig med Marx, Engels, Lenin og Mao Tse-tung, når de udtrykker almengyldige love og udviklingstendenser og udmønter universelle sandheder, hvis rigtighed er afprøvet i praksis. (Derimod er det indlysende, at det ville være i den mest direkte modstrid med marxismen selv at ville opfatte f.eks. Engels' konkrete beskrivelse af forholdene i Londons Eastend for godt 100 år siden som en beskrivelse af forholdene i dag, eller at tage Lenins påvisning af, at der i de imperialistiske lande for snart et halvt århundrede siden fandtes et mindre lag af velbetalte arbejdere, der levede godt under kapitalismen, som bevis på, at det endnu den dag i dag kun drejer sig om et --: ire lag).

Når vi er enige med Engels i hans netop gengivne beskrivelse af kapitalismens dødsårsager, skyldes det den simple omstændighed, at vi intet ser i virkeligheden, der modsiger den.

Marx' og Engels' generelle beskrivelser af det kapitalistiske samfund er i fuld overensstemmelse med den objektive virkelighed. De er baseret på et dybtgående kendskab til lovene for samfundsudviklingen. De er rigtige og sande.

Det drejer sig for marxister ikke om at finde forklaringer på, hvorfor det ikke er "gået", som Marx og Engels "spåede", at det ville gå i de gamle kapitalistiske lande, hvor storindustrien dominerer produktionen og samfundet.

Det drejer sig for marxister i vor del af verden om at undersøge og klarlægge, hvorfor det ikke er gået sådan endnu, og dernæst om at undersøge og klarlægge, hvornår og hvordan det vil gå sådan.

Det er netop disse spørgsmål, vi har beskæftiget os med i K.O. i de sidste par år eller mere - og svarene er, at imperialismen og det gamle kolonistyre kunstigt forlængede kapitalismens levetid i de imperialistiske lande, at neokolonialismen stadig kunstigt forlænger dens levetid, og at den opportunisme, der er et barn af imperialisme, kolonialisme og neokolonialisme kunstigt forlænger dens levetid.

Men selvom den europæiske kapitalisme ved at eksportere sine modsigelser til kolonier og afhængige lande og ved at bestikke sine egne arbejderklasser har kunnet forlænge sin egen levetid, har den ikke ophævet sine egne indre modsigelser. Og jo længere levetiden forlænges på andre lande og folks bekostning, jo længere den dag udskydes, hvor den "absurde modsigelse", som Engels talte om - overproduktion og masseforarmelse - indtræder, desto voldsommere bliver denne "absurde modsigelse".

Men lad os gemme disse problemer lidt endnu og tage dem op senere, og først nogenlunde kort besvare det enkle spørgsmål, der må besvares, før disse problemer helt kan forstås:

HVORFOR SKAL VI HAVE SOCIALISME ?

Der er mange grunde til, at enkeltpersoner ønsker socialisme (og der er en hoben forskellige opfattelser af, hvad denne socialisme egentlig er for noget, men lad det ligge). Nogle vil have socialisme, fordi de nuværende samfund fører til krig, fordi USA fører krig mod det vietnamesiske folk. Andre vil have socialisme, fordi der mangler fællesskab i det nuværende samfund, fordi der er for megen ulighed under kapitalismen, fordi der er for megen arbejdsløshed, fordi der mangler vuggestuer og børnehaver.

Der findes også folk, der ønsker socialisme, fordi selve udbytningen (skabelsen af merværdi) forekommer dem "uretfærdig" og "må" afskaffes, eller fordi arbejderne ikke får det fulde udbytte af det, de producerer. Sådanne folk skilter ofte med at være "kommunister", omend deres udtalelser er noget sørgeligt ævl, der intet har med marxisme at skaffe. Vi lever i et kapitalistisk samfund, der beherskes af vareøkonomien. Så længe arbejderne i dette samfund får deres arbejdskrafts værdi betalt, er der intet "uretfærdigt" i det!

Men de først anførte grunde er udmærkede - misforstå os ikke. Alle kommunister har oprindeligt nærmet sig socialismens tankeverden ud fra et eller andet ønske om en "bedre verden", ud fra en eller anden harme mod konkrete foreteelser i det kapitalistiske samfund. Også Marx påtog sig det enorme arbejde med at studere det kapitalistiske samfund ud fra et oprigtigt, brændende og ægte ønske om at finde en udvej for det mishandlede og udnyttede proletariat. Uden harme og forbitrelse, uden varme og ildhu, uden brændende ønske om at lave verden om, simpelthen fordi den, vi har, ikke dur - uden dette ingen gode kommunister.

Men socialismen kommer ikke, fordi folk ønsker det. Socialismen kommer som et nødvendigt og lovbestemt led i menneskehedens samfundsmæssige udvikling - og hvis kommunisterne ikke til fulde lærer sig dette, vil deres brændende ønske, deres harme og forbitrelse aldrig føre til det ønskede resultat.

Marx påbegyndte sine opslidende studier for at hjælpe proletariatet - og han opdagede, at ved at frigøre sig selv vil proletariatet frigøre hele menneskeheden. Han opdagede de objektive love, der bestemmer samfundsudviklingen. Han opdagede også, at disse samfundsloves virkning kan hæmmes eller fremmes af mennesker i samfundet - MEN DE KAN IKKE OPHÆVES.

Marx opdagede det fundament, hvorpå klassekampen i alle hidtidige samfund er foregået. Han grundlagde den historiske materialisme.

"Klasser kæmper, nogle klasser triumferer, andre bliver udryddet. Således er historien, således er civi-

lisationens historie igennem tusinder af år. At fortolke historien ud fra dette synspunkt er historisk materialisme, at indtage en holdning imod dette synspunkt er historisk idealisme."

Mao Tse-tung (Citater, side 8).

Lad os blot se på første kapitel af Marx og Engels: Det Kommunistiske Partis Manifest, hvor dette synspunkt for første gang kom samlet til udtryk. Det hedder:

"Alle hidtidige samfunds historie er en klassekampens historie. Fri mand og slave, patricier og plebejer, baron og livegen, lavsmester og svend, kort sagt: undertrykkere og undertrykte har stået i modsætning til hinanden, har - snart skjult, snart åbenlyst - ført en uafbrudt kamp, en kamp, der hver gang er endt med en revolutionær omformning af hele samfundet eller med de kæmpende klassers fælles undergang."

Lad os standse et øjeblik og, inden vi fortsætter med Manifestets stadig gyldige gennemgang af arbejderklassens kamp i det kapitalistiske samfund fra begyndelsen til enden, slå fast, at nok er alle hidtidige samfunds historie en klassekampens historie, men klassekampen er ikke den endelige drivkraft bag udviklingen, modsigelsen mellem klasserne er ikke hovedmodsigelsen i klassesamfundene.

Mao Tse-tung skriver i "Om modsigelse":

"Da Marx og Engels anvendte loven om modsigelse i ting på studiet af den samfundsmæssige proces, opdagede de modsigelsen mellem produktivkræfterne og produktionsforholdene, opdagede de modsigelsen mellem de udbyttende og de udbyttede klasser og også den heraf opstående modsigelse mellem den økonomiske basis og dens overbygning (politik, ideologi o.s.v.), og de opdagede, hvorledes disse modsigelser uvægerligt fører til forskellige arter social revolution i forskellige arter af klassesamfund.

Da Marx anvendte denne lov på studiet af det kapitalistiske samfunds økonomiske struktur, opdagede han, at dette samfunds grundlæggende modsigelse er modsigelsen mellem produktionens samfundsmæssige karakter og ejendomsrettens private karakter. Denne modsigelse manifesterer sig i modsigelsen mellem produktionens organiserede karakter i de enkelte virksomheder og produktionens anarkiske karakter i samfundet som helhed. Udtrykt i klasseforhold manifesterer den sig i modsigelsen mellem bourgeoisiet og proletariatet."

Modsigelsen mellem bourgeoisi og proletariat - de to grundklasser i det kapitalistiske samfund - er det klassemæssige udtryk for selve den modsigelse, der definerer det kapitalistiske samfund, modsigelsen mellem den samfundsmæssige produktion - storindustrien, arbejdsdelingen - og den private ejendomsret til produktionsmidlerne, den private tilegnelse af produkterne. Kampen mellem bourgeoisi og proletariat er derfor et resultat af selve det kapitalistiske samfund, og det afhænger i sidste ende af den større eller mindre balance mellem det kapitalistiske samfunds produktionsforhold og produktivkræfter, hvor skarp klassekampen bliver!

Mao Tse-tung skriver videre i "Om modsigelse":

"I den menneskelige historie eksisterer klasseantagonismen som en særegen manifestation af kampen inden for modsigelsen. Hvad enten det er i slavesamfundet, feudalsamfundet eller det kapitalistiske samfund, er der modsigelse mellem den udbyttende klasse og den udbyttede klasse, og de to klasser, der befinder sig i modsigelse med hinanden, sameksisterer i lang tid i det samme samfund og kæmper med hinanden; men det er først når modsigelsen mellem de to klasser har udviklet sig til et bestemt stade, at den antager den åbne antagonismes form og udvikler sig til revolution."

Det, der til syvende og sidst bestemmer, hvornår klassemodsigelsen udvikler sig til det bestemte stade, hvor den bliver til revolution, er udviklingen i samfundets grundlæggende modsigelse - modsigelsen mellem produktionsforholdene og produktivkræfterne .

Det var nøjagtig det, Engels udtrykte, da han talte om at "storindustrien bag privatejendommens skranker fører til overskudsproduktion og masseforarmelse! Det er nøjagtig det, Marx mener, når han siger, at intet samfund går til grunde, før alle de muligheder for produktivkræfternes udvikling, dette samfund giver, er udtømt.

Først når produktivkræfternes udvikling for alvor hæmmes af de herskende produktionsforhold - når samfundets hovedmodsigelse skærpes til det yderste - først da skærpes også klassemodsigelsen mellem bourgeoisi og arbejderklasse til det yderste, og først da får vi revolutionen.

På den anden side er det klart, at hovedmodsigelsen allerede inden da kan skærpes så vidt, at den giver stødet til klassekamp, til revolutionære bevægelser. Det er lige så klart, at udfaldet af den revolutionære situation ikke blot afhænger af det økonomiske grundlag, men også af, i hvor høj grad proletariatet er forberedt på denne situation - ideologisk, politisk, organisatorisk - såvel som af de internationale betingelser, hvorun-

der situation skærpes til det yderste i et enkelt land. Det er også klart, at revolution ikke altid er et kortvarigt fænomen, men meget ofte kan være en erdog særdeles langvarig kamp.

Men klassekampens historie gennem de forskellige samfund har hele tiden været historien om kampen mellem produktionsforhold og produktivkræfter!

Vi vender derefter tilbage til Manifestet. Det hedder videre i første kapitel:

> "Det moderne borgerlige samfund, der er opstået ved feudalsamfundets undergang, har ikke ophævet klassemodsætningerne. Det har kun sat nye klasser i stedet for de gamle, nye betingelser for undertrykkelse, nye former for kampen.
>
> Men vor tidsalder, bourgeoisiets tidsalder, udmærker sig ved, at den har forenklet klassemodsætningerne. Hele samfundet spalter sig mere og mere i to store fjendtlige lejre, i to store klasser, der står i direkte modsætning til hinanden: bourgeoisiet og proletariatet."

Jamen, råber alle socialismens modstandere i kor, det har jo vist sig ikke at være rigtigt!

Vi skal ikke et sekund forsøge at bestride, at antallet af arbejdere i den danske industri fra 1958 til 1965 steg fra 252.600 til 312.800, en stigning på godt 19 %, mens antallet af indehavere og funktionærer i industrien i samme periode steg fra 71.800 til 99.600, en stigning på knapt 28 %. Vi agter imidlertid heller ikke at falde i en anden grøft sammen med folk, der forsøger at "forklare" sagen ved at erklære alle, der modtager løn, og som kun har denne løn at leve af, for proletarer.

Vi fastholder, at industriproletariatet – storindustriens alleregentligste produkt – er den klasse, der skal lede revolutionen, og som skal have magten i proletariatets diktaturs stat – men vi prøver ikke at afvise eller bortforklare den åbenlyse kendsgerning, at den del af befolkningen, der direkte producerer i den kapitalistiske industri, for tiden udgør en stadig faldende procent af hele befolkningen. Vi fastholder imidlertid også, at netop dette er et typisk træk ved den snyltende kapitalisme, og at dette træk derfor vil forsvinde, når kapitalismen i vor verden ikke længere har mulighed for at snylte! Kort sagt, vi mener, at Manifestets beskrivelse fortsat har generel gyldighed og på et senere tidspunkt vil vise sig konkret gyldig også!

Marx og Engels beskriver dernæst bourgeoisiets og proletariatets opståen, industrialiseringens indflydelse på arbejderklassens tilværelse og denne klasses kamp mod de elendige forhold, der bydes den.

> "I begyndelsen kæmper de enkelte arbejdere, så arbejderne på en fabrik, dernæst arbejderne inden for et fag på et bestemt sted mod den enkelte fabrikant, der direkte udbytter dem."

"På dette trin", skriver Marx og Engels, "er arbejderne en masse, som er spredt ud over hele landet og splittet af indbyrdes konkurrence", og de fortsætter med en gennemgang af, hvorledes selve storindustriens udvikling, konkurrencen mellem de enkelte kapitalister, forbedringen af maskinerne, kriserne o.s.v. betyder, at "sammenstødene mellem den enkelte arbejder og den enkelte bourgeois mere og mere får karakter af et sammenstød mellem to klasser." De fortsætter:

> "Arbejderne begynder med at danne sammenslutninger mod bourgeois'erne; de finder sammen for at forsvare arbejdslønnen. De stifter selv varige sammenslutninger for at have proviant under lejlighedsvise rebellioner. Enkelte steder bryder kampen ud i oprør.
>
> Undertiden sejrer arbejderne, men kun forbigående. Det egentlige resultat af deres kampe er ikke den umiddelbare sejr, men det, at arbejdernes samling griber mere og mere om sig. Det fremmes ved de forbedrede samfærdselsmidler, som storindustrien skaber, og som bringer arbejderne fra de forskellige egne i forbindelse med hinanden. Og det er netop kun denne forbindelse, der er nødvendig, for at de mange lokale kampe, som overalt har samme karakter, kan centraliseres til en national kamp, til klassekamp. Men enhver klassekamp er en politisk kamp."

Vi har i vor fuldt udviklede kapitalistiske verden fået arbejdernes "varige sammenslutninger". Vi har også set, at kampen undertiden er brudt ud i oprør for at forsvare arbejdsløn og arbejdstid. Vi har de forbedrede samfærdselsmidler, der er nødvendige, for at de mange lokale kampe overhovedet k a n blive til national kamp, til klassekamp.

Men dermed er på ingen måde sagt, at den rent faktisk e r blevet til klassekamp, blot fordi fagbevægelsen i f.eks. Danmark og Sverige omfatter langt størsteparten af arbejderne. Dermed være kun sagt, at de nævnte forudsætninger for klassekampens opståen faktisk er til stede. Til gengæld mangler en anden af de af Manifestet fremhævede forudsætninger – den der skjuler sig bag ordene: "Undertiden sejrer arbejderne, men kun for-

bigående".

Vi har her endnu et af de tilfælde, hvor visse folk vil snærre: Jamen, der er jo ikke rigtigt! Arbejderne i vores del af verden har jo sejret varigt i kampen for at forsvare arbejdslønnen og arbejdstiden. Og endnu engang må vi svare: Forkert! Arbejderne har kun sejret forbigående. De kan kun sejre forbigående!

Vi lever i en periode – en ret lang periode, rigtigt – hvor arbejderne takket være koloniprofitter o.s.v. har sejret forbigående. Dette er den egentlige årsag til, at det i vor verden er blevet netop ved den af Manifestet omtalte "umiddelbare sejr". Den nødvendige forudsætning for, at kampen kan udvikle sig til klassekamp – nemlig den at arbejderne ikke længere "sejrer" i kampen om arbejdsløn og arbejdstid – lader endnu vente på sig.

Men den kommer! Under det kapitalistiske system kan sejren i kampen om arbejdslønnen ikke vindes endeligt. Virkeligheden viser og vil formentlig endnu en stun vise, at Manifestets "forbigående" kan dreje sig om mange årtier, når der er andre end de gamle kapitalistiske landes egne arbejdere, der kan "overtage nederlaget": koloniernes og de afhængige landes folk.

Det hedder videre i Manifestet:

"Af alle de klasser, som i dag står over for bourgeoisiet, er det kun proletariatet, der er en virkelig revolutionær klasse. De andre klasser går tilbage og forsvinder, efterhånden som storindustrien trænger frem, men proletariatet er storindustriens alleregentligste produkt."

Industriproletariatet er den klasse, der ene af alle er et direkte produkt af den kapitalistiske storindustri. Det er den klasse, der er direkte forbundet med det ene aspekt af det kapitalistiske samfunds hovedmodsigelse – med den samfundsmæssige produktion. Derfor er industriproletariatet den klasse, der skal, og den eneste, der kan lede revolutionen, styrte den klasse, bourgeoisiet, der er direkte forbundet med hovedmodsigelsens andet aspekt, den private ejendomsret til produktionsmidlerne, og skabe overensstemmelse mellem den samfundsmæssige produktion og produktionsforholdene: dvs. indføre socialismen.

Proletariatet ejer ikke selv noget, som det skal sikre, konstarerer Manifestet videre, det skal ødelægge alt hvad der hidtil har sikret og garanteret den private ejendomsret til produktionsmidlerne.

"Proletariatet, det nuværende samfunds laveste lag, kan ikke arbejde sig op, kan ikke rejse sig, uden at hele overbygningen af sociale lag, der udgør det officielle samfund, sprænges i luften."

Efter at have konstaterer, at ethvert lands proletariat naturligvis først må gøre op med sit eget bourgeoisi, skriver Marx og Engels videre:

"Idet vi i store træk har tegnet de vigtigste faser i proletariatets udvikling, har vi fulgt den mer eller mindre skjulte borgerkrig inden for det bestående samfund lige til det punkt, hvor den bryder ud i åben revolution, og proletariatet grundlægger sit herredømme ved med magt at styrte bourgeoisiet."

Dette blev skrevet i 1848! Det er således ikke en beskrivelse af en på det tidspunkt allerede fuldbyrdet afslutning på "borgerkrigen inden for det bestående samfund" – det er en beskrivelse af den ubrydelige og uafvendelige konsekvens af det kapitalistiske samfunds egne indre modsigelser. SÅDAN VIL DET GÅ.

Vi fastholder: Sådan vil det gå! Sådan som Marx og Engels i det her gennemgåede kapitel af Manifestet har tegnet proletariatets udvikling frem til revolutionen, sådan vil proletariatets udvikling forme sig!

Naturligvis passer beskrivelsen ikke på Danmark, på Sverige, på Vesttyskland eller andre fuldt udviklede kapitalistiske lande i Vesteuropa endnu. Vi befinder os endnu på et af de af Manifestet beskrevne tidligere udviklingstrin i proletariatets historie – ja vi er tilmed kørt fast på et sidespor, der ender blindt!

I dag har størsteparten af vor verdens industriarbejdere noget, de ejer, og som de "skal sikre". De er med gyldne, materielle bånd bundet til borgerskabet. Så længe disse bånd eksisterer, får vi ikke revolution – fordi disse bånds eksistens betyder, at bourgeoisiet ikke tvinger proletariatet til at kæmpe. På den anden side betinges båndenes eksistens af den fortsatte udplyndring af de afhængige landes råvarerigdom og den fortsatte udnyttelse af deres frugtbare jord og "billige" arbejdskraft til ensidig fordel for den imperialistiske verden.

Engels beskrev i 1881 i en artikel i "The Labour Standard", hvad der ville ske den dag, det engelske industrimonopol ikke blot blev brudt, men den engelske eksport af industrivarer for alvor begyndte at gå i stå. Han besvarede sit eget spørgsmål således:

"Det vil bevirke een stor ting: det vil bryde det sidste led, der stadig binder den engelske arbejder-

klasse til den engelske middelklasse. Dette led var deres fælles drift af et nationalt monopol. Når først dette monopol bliver ødelagt, vil den engelske arbejderklasse blive tvunget til at tage sine egne interesser i sin hånd, sin egen frelse, og til at gøre ende på lønsystemet. Lad os håbe, den ikke vil vente indtil da."

Samtidig med, at de indbyrdes konkurrerer og slås, er de imperialistiske lande i dag fælles om monopolet. Det vil ikke længere blive brudt ved, at een industrination tager det hele fra de andre (Engels talte om, at USA tog hele industrieksporten fra England). Det vil blive brudt ved, at ofrene for industrimonopolet rejser sig og kæmper sig fri. Men virkningen på arbejderklassen og på de bånd, der binder den til middelklassen - bourgeoisiet - bliver nøjagtig den samme. Den vil blive tvunget til at gøre ende på lønsystemet!

Vi har stadig lov at håbe, at proletariatet ikke vil vente indtil den dag.

Revolutionære kommunisters arbejdsopgaver i dag i vor verden afgøres af to ting: Viden om, under hvilke omstændigheder arbejderne vil blive tvunget til at føre klassekamp og til at lave revolution, og håbet om, at den vil begynde noget før.

Det var dette "håb", vi havde i tankerne, da vi i K.O. for den 30. juni 1967 i artiklen "Faglig kamp og socialisme" bl.a. skrev:

"Der vil komme en ... række kriser for den vestlige kapitalisme, før Asiens, Afrikas og Latinamerikas folk gennem sejr i deres befrielseskamp netop mod denne kapitalisme undergraver dens fundamenter og skaber forudsætningen for den nationale krise.

...

Igennem kriserne, igennem sin forsvarskamp mod deres følger og igennem det revolutionære kommunistiske partis virksomhed vil arbejderne gradvis vinde forståelse for det kapitalistiske systems uhyrlighed og socialismens nødvendighed."

Og det var igen dette "håb", vi havde i tankerne, da vi i "Der kommer en dag ...", den 3. maj 1968, skrev:

"Det afhænger af de revolutionære kommunister - af deres mod og kampånd, af deres tro på sandheden og deres evne til at udmønte den - hvor langt ned i chauvinismens og den imperialistiske tankegangs hængedynd arbejderklassen skal komme, før den besinder sig og gør front mod kapitalismen, sammen med imperialismens ofre, som den også selv har snyltet på og stadig snylter på."

Det kan blive et spørgsmål om millioner af menneskeliv, om hidtil uhørte lidelser og tab, hvis dette "håb" bliver gjort til skamme.

Med den blanke afvisning af sammenhængen mellem imperialisme og reformisme/revisionisme, med den idelige snak om "udbytning", med halehængskravene om løn og arbejdstid gør GNISTAN og folkene bag den deres bedste netop for at gøre "håbet" til skamme - og det bliver kun værre af, at de dækker sig bag et slør af hyldest til Mao Tse-tungs tænkning og den kinesiske kulturrevolution!

(Afsluttes i næste nummer)

To linjer (6)

Med en stædighed, der var en socialistisk sag værdig, fortsætter det svenske "Kommunistiska förbundet marxist-leninisterna" at udbrede sin økonomistiske og revisionistiske tese om, at det i dag er marxisters opgave - som den eneste farbare vej til socialismen - at stille sig i spidsen for lønmodtagernes krav om højere løn. En ledende artikel i KFMLs organ "Marxistiskt Forum", nr. 5/1968, giver os således anledning til en afrunding af vor gennemgang af forholdet mellem proletariatets økonomiske og politiske kamp, som vi har beskæftiget os med i "To linjer (4)" og "To linjer (5)".

Den ledende artikel i MF behandler den svenske overenskomstsituation og marxister-leninisters opgaver. Foran denne artikel har KFMLs ledelse haft den dristighed at sætte følgende beskårne citat af Lenin (uden naturligvis så meget som med et par prikker at antyde, at det er beskåret):

> "Den uhyre betydning af proletariatets økonomiske kamp og nødvendigheden af en sådan kamp erkendtes af marxismen fra første begyndelse." (V.I. Lenin: Protest fra russiske socialdemokrater, 1899)

I hvilken sammenhæng skrev Lenin disse ord? Hvem var de rettet til og imod? Når disse spørgsmål er besvaret, vil det vise sig, at der er tale om et kluntet, mislykket og direkte tåbeligt forsøg fra KFMLs ledelses side på at tage Lenin til indtægt for en politik, som han netop i den nævnte "Protest fra russiske socialdemokrater" advarer imod på det indstændigste.

Lad os se på sammenhængen. En gruppe såkaldt "unge" russiske socialdemokrater rundsendte i 1899 et dokument, kaldet "Credo" (Trosbekendelse), hvori de fremsatte en række "nye synspunkter" vedrørende arbejderbevægelsen og marxisters opgaver i det daværende Rusland.

"Credo" indeholdt en række uholdbare påstande om den vesteuropæiske arbejderbevægelses historie og om marxismen. I artiklen "En protest fra russiske socialdemokrater", der står i Samlede værker, bind 4, gengav Lenin dets fulde ordlyd og opsummerede derefter en række af disse uholdbare påstande i følgende vendinger:

> "Først og fremmest har "Credos" forfattere en helt igennem falsk opfattelse af den vesteuropæiske arbejderbevægelses historie. Det er ikke rigtigt at sige, at arbejderklassen i Vesten ikke deltog i kampen for politisk frihed og i politiske revolutioner. Chartist-bevægelsens historie og revolutionernes historie i 1848 i Frankrig, Tyskland og Østrig beviser det modsatte. Det er absolut usandt at sige, at 'marxismen var det teoretiske udtryk for den herskende praksis: for den politiske kamps dominans over den økonomiske.' Tværtimod, 'marxismen' fremtrådte på et tidspunkt, hvor den ikke-politiske socialisme havde overhånd (Owenisme, 'fourierisme', 'sand socialisme') og det Kommunistiske Manifest optog straks kampen mod ikke-politisk socialisme. Selv da marxismen fremtrådte fuldt væbnet med teori (Kapitalen) og organiserede den berømte Internationale Arbejderassociation, var den politiske kamp på ingen måde den fremherskende praksis (snæver trade-unionisme i England, anarkisme og proudhonisme i de romanske lande). I Tyskland bestod Lasalles' store historiske fortjeneste i omformningen af arbejderklassen fra et vedhæng til det liberale bourgeoisi til et selvstændigt politisk parti. Marxismen forbandt arbejderklassens økonomiske og politiske kamp til et enkelt udeleligt hele; og 'Credo's forfatteres bestræbelser for at adskille disse former for kamp er en af deres mest kluntede og beklagelige afvigelser fra marxismen."

"Credo" skrev efter de afsnit, som Lenin her refererer, bl.a. følgende:

> "Men da al energi i politisk virksomhed var blevet opbrugt, da den politiske bevægelse havde nået et punkt i styrke, som det var vanskeligt og næsten umuligt at komme ud over ... gav dette ... i Vesten stødet til opkomsten af det, der nu kaldes bernsteinisme, marxismens krise. Det er vanskeligt at forestille sig et mere logisk forløb end arbejderbevægelsens udviklingsperiode fra det Kommunistiske Manifest til bernsteinisme, og et omhyggeligt studium af hele processen kan med astronomisk nøjagtighed fastslå resultatet af denne 'krise'."

Lenin imødegik disse linjer med følgende ord:

> "Videre har 'Credo's forfattere også en fuldstændig forkert opfattelse af den øjeblikkelige situation i den vesteuropæiske arbejderbevægelse og af marxismens teori, under hvis fane denne bevægelse marcherer. At tale om 'marxismens krise' er blot at gentage de borgerlige skriverkarles vrøvl, der gør alt, hvad de kan for at forværre enhver uenighed blandt socialisterne og gøre den til en splittelse i de socialistiske partier.

Den berygtede bernsteinisme – i den betydning, i hvilken den almindeligvis forstås af den brede offentlighed og især af 'Credo's forfattere – er et forsøg på at indsnævre marxismens teori, at omdanne det revolutionære arbejderparti til et reformistisk parti."

Lenin omtaler derefter tyske socialdemokrater's kamp mod Bernsteins teorier og udtrykker forvisning om, at flertallet af de russiske socialdemokrater vil afvise "ethvert forsøg på at omplante oppottunistiske synspunkter til Rusland".

Vi kommer derefter til det afsnit i "Credo", der har direkte forbindelse med det af MF anførte "Lenin-citat". "Credo" fortsætter:

"Her drejer det sig naturligvis ikke om bernsteinismens nederlag eller sejr – det er af ringe interesse; det er den radikale ændring i praktisk virksomhed, der gradvis har fundet sted over en lang periode inden for partiet.

Ændringen vil ikke blot gå i retning af en mere energisk førelse af den økonomiske kamp og konsolidering af de økonomiske organisationer, ..."

På denne påstand om en "radikal ændring" i marxisternes praktiske virksomhed vedrørende den økonomiske kamp svarer Lenin:

"På lignende måde kan der ikke være tale om en 'radikal ændring' i de vesteuropæiske partiers 'praktiske virksomhed', hvad 'Credo's forfattere så end siger: den uhyre betydning af proletariatets økonomiske kamp og nødvendigheden af en sådan kamp erkendtes af marxismen fra første begyndelse. Så tidligt som i fyrrerne førte Marx og Engels polemik mod de utopiske socialister, der benægtede denne kamps betydning."

Hvad var den praktiske konsekvens for "Credo"s forfattere? Hvori bestod den "radikale ændring", de ønskede og som Lenin afviste? "Credo" skrev herom:

"For den russiske marxist er der kun een kurs: deltagelse i, det vil sige bistand til proletariatets økonomiske kamp, ..."

Lenins udtalelse om, at en "radikal ændring" ikke er påkrævet, fordi marxismen fra starten havde erkendt den økonomiske kamps betydning og nødvendighed, var rettet mod folk, der ville gøre det til en opgave at yde "bistand i proletariatets økonomiske kamp". KFMLs ledelse bringer Lenins udtalelse i marken som støtte for nøjagtig den samme politik: "... marxister-leninister tager aktiv del i arbejderklassens interessekamp: Kun således kan vi vinde arbejdernes tillid ... Kun således får vi den socialistiske teori ud blandt arbejdermasserne og overbeviser dem om socialismens nødvendighed." (GNISTAN – vore understregninger.)

Hvis Lenin ikke mente, at det var en opgave for marxister at yde "bistand til proletariatets økonomiske kamp", hvad mente han da med, at marxismen havde erkendt den økonomiske kamps betydning og nødvendighed fra første begyndelse?

Sådan kan man forestille sig GNISTAN-folkene spørge? Sådan kan kun folk spørge, der er så dybt præget af reformistisk og revisionistisk tankegang, at de ved ordene "økonomisk kamp" simpelthen kun kan forestille sig lønaktioner, aktioner, kamp, strejker for højere løn og kortere arbejdstid. De har i den grad indlevet sig den tankegang, der prægede de "gamle" kommunistiske partier fra Tredje Internationales tid efter Lenins død, at det tilsyneladende er dem umuligt at fatte, at "betydningen af proletariatets økonomiske kamp og nødvendigheden af en sådan kamp" rummer langt mere og har et langt videre og dybere sigte.

"Proletariatets økonomiske kamp" begynder, som vi påviser i "To linjer (5)" som enkelte arbejderes isolerede aktioner. Den begynder rent historisk – uden "bistand" fra kommunister – som enkelte arbejderes isolerede aktioner, og den udvikler sig i den stadige kamp mod kapitalisternes idelige forsøg på at tvinge arbejdernes levevilkår stadig nærmere det nøgne fysiske minimum gradvis til arbejdergruppers kamp og sluttelig til h e l e k l a s s e n s k a m p mod h e l e kapitalistklassen. Denne udvikling foregår faktisk – vi har rent historisk set det ske – og den foregår uden "bistand" fra kommunisters side. Denne spontane kamp har sin store betydning deri, at den skaber de objektive og subjektiverforudsætninger i arbejderklassen selv for, at kommunisterne – den bevidste og organiserede fortrop – kan hæve denne spontane kamp – kan hæve den "økonomiske kamp" op til "deres program", som Lenin udtrykte det. Den er forudsætningen for, at kommunisterne kan tilføre arbejderklassens mest bevidste lag socialistisk ideologi. Den er forudsætningen for, at kommunisterne kan skabe den sammensmeltning af den økonomiske og den politiske kamp, der betyder klassekamp, revolutionær kamp, revolution.

Men lad os vende tilbage til Lenin og "Credo". Vi så, at Lenin henviste til Marx' og Engels' polemik mod de utopiske socialister, der benægtede den økonomiske kamps betydning. I denne polemik skrev Marx i sit værk "Filosofiens elendighed", der er fra før Manifestet, bl.a. følgende:

"Storindustrien fører en mængde hinanden ubekendte mennesker sammen på eet sted. Konkurrencen splitter dem i deres interesser; men opretholdelse af lønnen, denne fælles interesse over for deres herrer, forener dem i en fælles modstandstanke - sammenslutningen. Således har sammenslutningen altid et dobbelt formål, det at ophæve arbejdernes indbyrdes konkurrence for at kunne hidføre en almen konkurrence mod kapitalisten. Hvis det første formål med modstanden blot var at holde lønningerne oppe, så udvikler de til at begynde med isolerede sammenslutninger sig, i den udstrækning som kapitalisterne på deres side forener sig til modtryk, til grupper. og over for den stadigt forenede kapital bliver sammenslutningernes opretholdelse nødvendigere for dem (arbejderne) end lønningerne. ... I denne kamp - en veritabel borgerkrig - forener og udvikler sig alle elementer til et kommende livtag. Når først den er kommet til dette punkt, antager sammenslutningen en politisk karakter."

Nøjagtig den samme betydning af "proletariatets økonomiske kamp", som den vi påviste i "To linjer (5)" - under kapitalens voksende tryk mod h e l e klassen kæmper arbejderklassen først for at opretholde lønnen og til slut som h e l e klassen i et revolutionært livtag om magten i samfundet.

Dette er den h i s t o r i s k e betydning af "proletariatets økonomiske kamp", og den erkender marxismen. Marxismen erkender og anerkender ikke "Credo"s og KFMLs "radikale ændring" bort fra dette helhedssyn til kommunisters "bistand" til og "ledelse" af proletariatets endnu isolerede, endnu rent økonomiske, endnu rent borgerlige "økonomiske kamp" for højere løn og kortere arbejdstid.

I og med at ville kræve kommunisters "bistand til proletariatets økonomiske kamp" giver "Credo", KFML og alle andre reformister og revisionister denne økonomiske kamp en selvstændig betydning, som den ikke har og aldrig kan få, og som derfor ikke anerkendes af marxismen.

I det øjeblik GNISTAN, som flere gange nævnt, vil hævde, at kommunister "kun" kan vinde arbejdernes tillid ved at tage aktivt del i, støtte og lede enkelte arbejdergruppers, enkelte fags isolerede økonomiske kamp, adskiller GNISTAN den økonomiske kamp fra den politiske og giver den en selvstændig betydning, som den i k k e har og aldrig kan få.

Som ovenfor citeret skrev Lenin mod "Credo":

"Marxismen forbandt arbejderklassens økonomiske og politiske kamp til et enkelt udeleligt hele; og 'Credo's forfatteres bestræbelser for at adskille disse kampformer er en af deres mest kluntede og beklagelige afvigelser fra marxismen."

GNISTAN benytter ordene "proletariatets økonomiske kamp" i en helt anden, langt snævrede betydning, end Marx og Lenin. De opfatter den ikke som proletariatets samlede økonomiske kamp, men som en lang kæde af indbyrdes adskilte, isolerede økonomiske kampe "for højere løn og kortere arbejdstid" - og det er ikke det samme.

Lad os tage endnu et historisk eksempel og sammenligne med det med KFML.

I den ledende artikel i Marxistiskt Forum om overenskomstsituationen i Sverige står der bl.a. om "marxister-leninisternes" opgaver:

" "4. Sidst, men ikke mindst vigtigt: På marxister-leninister falder der et særligt ansvar. De må gå i spidsen for at tage lønmodtagernes krav om højere løn og bedre arbejdsforhold op. Men i kampen for nuet må de også repræsentere fremtiden. De må derfor udnytte overenskomstbevægelsen til med kendsgerninger og argumenter af afsløre over for lønmodtagerne, hvordan det kapitalistiske samfund fungerer, udpege lønmodtagernes virkelige fjender og forklare deres arbejdskammerater, at de ikke bare må kæmpe for højere løn og bedre arbejdsforhold, men for en politisk revolution."

Vi opfordrer vore læsere til at læse disse linjer igennem endnu et par gange og derefter foretage en sammenligning med følgende udtalelse:

"I øjeblikket kan agitatorisk indflydelse på masserne kun tage form af, først og fremmest, bistand til proletariatets økonomiske kamp. Komiteen benytter sig derfor af ethvert sammenstød mellem arbejderne og arbejdsgiverne, eller enhver vigtig kendsgerning om misbrug fra arbejdsgivernes side til at rette et manifest til arbejderne, hvori den forklarer dem deres situation og opfordrer dem til at protestere; den tager ledende del i strejker, formulerer arbejdernes krav, viser dem den bedste måde at vinde kravene på og udvikler ved hjælp af alle disse midler klassebevidstheden hos arbejderne."

Det første citat stammer som nævnt fra Marxistiskt Forum, nr. 5 fra 1968, det andet er fra en såkaldt "Profession de foi" (trosbekendelse) fra Kiev-komiteen i Ruslands Socialdemokratiske Arbejderparti fra 1899.

Lenin gengiver passagen fra Kiev-komiteen ("A propos en Profession de Foi", Samlede værker, bind 4) og har til den følgende kommentar:

"Det er det hele; der siges ikke mere om den økonomiske kamp. Og det er en trosbekendelse! Læs disse passager omhyggeligt igennem igen: her har vi atter 'Credo's sprog og 'Credo's ideer ..."

Lenin fortsætter:

"For socialisten tjener den økonomiske kamp som et grundlag for arbejdernes organisering i et revolutionært parti, for styrkelsen od udviklingen af deres klassekamp mod hele det kapitalistiske system. Hvis den økonomiske kamp tages som noget fuldstændigt i sig selv, vil der ikke være noget socialistisk i den; alle europæiske landes erfaring viser os mange eksempler, ikke blot på socialistiske, men også på antisocialistiske fagforeninger."

I det følgende afsnit fælder Lenin den afgørende dom over Kiev-komiteens økonomistiske snak. Han skriver:

"Det er den borgerlige politikers opgave at 'bistå proletariatets økonomiske kamp'; det er socialisternes opgave at få den økonomiske kamp til at fremme den socialistiske bevægelse og det revolutionære arbejderpartis resultater. Det er socialistens opgave at fremme den økonomiske og den politiske kamps uløselige sammensmeltning til en enkelt klassekamp fra de socialistiske arbejdermassers side. De uklare udtryk i Kiev-komiteens 'Profession de foi' åbner derfor døren på vid gab for bernsteinske ideer og legaliserer en utilladelig snæver holdning til den økonomiske kamp."

AT GNISTAN-folkene og KFMLs ledelse indtager netop den samme snævre holdning til den økonomiske kamp fremgår ikke blot af, hvad de skriver, men også af, hvad de gør.

KFML og GNISTAN var i 1967 særdeles begejstrede over en tilsyneladende "vellykket" lejeraktion under deres ledelse i en forstad til Göteborg, og de betegnede den som et lysende eksempel på "klassekamp".

KFML støttede for nogen tid siden de velbetalte svenske læreres lønkamp, og de har ydet "bistand" til en lønaktion blandt officerer i den svenske hær. Det er sådanne ting, KFMLs ledelse forstår ved "proletariatets økonomiske kamp". Lad os høre, hvad Lenin mente om Kiev-komiteens praktiske virksomhed:

"Vi opgiver (også) at fatte, hvad der menes med en 'partiel demonstration'. Betyder det måske en demonstration fra et enkelt fags side omkring problemer, der kun berører dette fag (igen, hvad har det med socialisme at gøre?), eller måske om partielle politiske problemer og ikke mod hele det politiske system, autokratiet i sin helhed? Men hvis dette er tilfældet, er dette da ikke rent og skært 'Credo's og den skinbarlige opportunismes ideer, ideer der i yderlig grad sænker og tilslører arbejderklassens politiske bevidsthed og politiske opgaver?" (Samme sted)

KFMLs hele handlingsprogram og hele praktiske virksomhed er et udtryk netop for denne "skinbarlige opportunisme", der kun bidrager til at sænke arbejderklassens politiske bevidsthed.

"Credo" eller "Profession de foi" i 1899. GNISTAN og Marxistiskt Forum i 1968. Det er samme økonomistiske surdej.

Vi er ganske klare over, at dette spørgsmål om forholdet mellem proletariatets økonomiske og politiske kamp er et kardinalproblem i den nye antirevisionistiske bevægelse i de kapitalistiske lande, og at det vil være et problem, der vil fremkalde mange diskussioner og stridigheder i de nye partier og grupper, efterhånden som de bliver dannet. Der skal på dette felt føres en lang og udholdende kamp mod alle de dybt forankrede levn af gammel teori og praksis i Tredje Internationales europæiske sektioner siden Lenins død. Forkærligheden for at beskæftige sig med den "økonomiske kamp", sådan som KFML forstår disse ord, kom ind i den kommunistiske bevægelse sammen med først Englands monopol på industriel udvikling og kolonial udplyndring og derefter de kapitalistiske landes fælles monopol. Den første verdenskrig og Oktoberrevolutionen førte til, at en række nye partier, der afskrev økonomismen og reformismen så dagens lys - men tendensen blev aldrig helt udryddet, og sideløbende med kapitalismens stabilisering fra begyndelsen af tyverne dukkede den frem igen for aldrig mere at forlade disse partier. Tendensen lever endnu hos en del af de folk, der på andre punkter har brudt med den moderne revisionisme, og den vil gøre sig gældende i bevægelsen, så længe imperialismen og neo-kolonialismen eksisterer.

Forståelsen af denne tendens og forståelsen af den marxistiske brug af ordene "proletariatets økonomiske kamp" og af dens betydning hænger uløseligt sammen med forståelsen af vor udviklede kapitalistiske verdens arbejderklasses situation i dag, og den halstarrige fastholden ved "bistanden" til den såkaldte "interessekamp" hænger derfor også sammen med både afvisningen af den åbenlyse kendsgerning, at vore landes situation er et

resultat af snart et århundredes udplyndring af andre verdensdele, og med de tunge levn af europæisk chauvinisme.

Lige så vanskeligt det er for GNISTAN-folkene at erkende, at den politik, de fører, er økonomistisk og umarxistisk, lige så vanskeligt er det for dem og for folk af samme art at slippe den gamle forestilling om, at det europæiske og nordamerikanske proletariats kamp mod kapitalismen er det afgørende for hele menneskehedens skæbne. De hader selve tanken om, at det europæiske og nordamerikanske proletariat i dag står i den situation, at det ikke er i stand til ved egen hjælp alene at vælte imperialismen over ende. De klynger sig stadig til forestillingen om, at de selv en skønne dag, som ledere af en sejrrig socialistisk revolution, skal skænke de undertrykte nationer og folk deres frihed - de afskyr tanken om, at det ikke vil gå sådan.

Det er derfor ingen tilfældighed, at KFML var i stand til at gennemføre sin stiftende konference i Stockholm ved midsommer 1967, uden at en eneste af de ledende folk fra talerstolen nævnte Mao Tse-tungs tænkning. Det er ikke nogen tilfældighed, at KFML og dets organer først for alvor begyndte at slå om sig med hyldestord til Mao Tse-tungs tænkning, da de kom i vanskeligheder på grund af politisk-ideologiske angreb fra medlemmer, der gik imod deres revisionistiske politik på hjemmefronten.

Vi giver ikke så meget for KFMLs tilslutning til principperne om den proletariske revolution og proletariatets diktatur, vi giver ikke så meget for deres hyldest til Kinas store proletariske kulturrevolution, vi giver ikke så meget for deres hårde angreb på de sovjetiske revisionisters genrejsning af kapitalismen og deres ledtog med den amerikanske imperialisme - vi giver ikke så meget for det, så længe KFMLs bestræbelser for at opdrage de svenske arbejdere i marxismen-leninismen-Mao Tse-tungs tænknings revolutionære ånd og forberede dem på den proletariske revolutions og socialismens nødvendighed sker i forbindelse med "bistand til proletariatets økonomiske kamp" og ved i forbindelse hermed at fortælle de svenske "lønmodtagere", at

> "Så længe kapitalisterne og deres reformistiske redskaber får lov at sidde ved magten, kan løn- og arbejdsforholdene ikke varigt forbedres. Der kan kun blive tale om at forbedre udbytningens vilkår - ikke om at afskaffe udbytningen. Arbejderne og tjenestemændene må tage magten ikke bare i deres egne faglige organisationer, men i hele samfundet" (fra det tidligere citerede afsnit i MFs ledende artikel).

KFML vil aktivt deltage i, vil lede den velbjergede svenske arbejderklasse i "kampen" for højere løn og bedre arbejdsforhold, og vil herunder - når de har vundet deres "tillid" - fortælle dem, at denne højere løn og disse bedre arbejdsforhold kun kan befæstes og bevares ved, at de tager magten i samfundet.

Rent bortset fra, at de svenske arbejderes allerede høje løn og gode arbejdsforhold er skabt på grundlag af den ufattelige elendighed andre steder i verden, er der her tale om

1) En aldeles utilstedelig nedvurdering af proletariatets historiske mission som befrier af hele menneskeheden fra udbytning, krig, fattigdom og for kapitalismens forvrængning af alle værdier.
2) En formidabel og umarxistisk laden hånt om den objektive virkelighed. KFML forsøger at bilde den svenske arbejderklasse og de svenske tjenestemænd ind, at de overhovedet er i stand til at gennemføre en socialistisk revolution uden forbindelse med en række skelsættende begivenheder i verdensmålestok - begivenheder, der endnu ikke er indtruffet.

Det er i den mest direkte modstrid med Mao Tse-tungs tænkning!

Har KFML ganske glemt, at det var under Mao Tse-tungs personlige ledelse, at Kinas kommunistiske Partis centralkomite i juni 1963 fremlagde sin generelle analyse af verdenssituationen?

Tror KFMLs ledelse måske, at bare fordi Sverige var såkaldt "neutralt" under den anden verdenskrig og ikke er medlem af NATO i dag, kan det holdes helt uden for verdensudviklingens almene love?

I juni 1963 sendte KKPs centralkomite et brev til SUKPs centralkomite med titlen: "Et forslag vedrørende den internationale kommunistiske bevægelses generallinje". I dette store programmatiske dokument - der også indeholder formuleringer, der var dikteret af den konkrete historiske situation og af bestræbelsen for at bevare enheden i den socialistiske lejr og den kommunistiske verdensbevægelse - fastslog KKPs centralkomite, at der i dag findes fire grundliggende modsigelser i verden, at disse grundliggende modsigelser alle fire brydes i de uhyre områder Asien, Afrika og Latinamerika, og at disse områder derfor er det nuværende stormcenter for den proletariske verdensrevolution. Hele den proletariske verdensrevolution - og dermed også den socialistiske revolution i Sverige - afhænger derfor som en objektiv, uafviselig nødvendighed af udviklingen i disse områder, at folkenes frigørelseskamp i disse områder.

Det hedder i generallinjeforslaget:

"Den nationale demokratiske revolution i disse områder er en vigtig bestanddel af den proletariske verdensrevolution af i dag.

Folkenes antiimperialistiske revolutionære kamp i Asien, Afrika og Latinamerika hamrer løs på og undermінerer grundlaget for imperialismens og [illegible]ialismens herredømme, gammel som ny, og udgør en mægtig kraft i forsvaret for verdensfreden.

På en måde afhænger derfor hele den internationale proletariske revolutions sag af resultatet af folkenes revolutionære kampe i disse områder, der omfatter det overvældende flertal af verdens befolkning."

Og videre:

"Det er umuligt for arbejderklassen i de europæiske og amerikanske kapitalistiske lande at befri sig selv, medmindre den forener sig med de undertrykte nationer, og medmindre disse nationer befries."

Tror KFMLs ledelse ikke, at Sverige hører med blandt de europæiske og amerikanske kapitalistiske lande? Hvorfor vil de da stædigt hævde, at den svenske arbejderklasse kan gennemføre en socialistisk revolution, før den har forenet sig med de undertrykte nationer, og før disse nationer befries? Og hvordan forener KFMLs ledelse dette lokal-chauvinistiske nonsens med sin ordrige hyldest til Mao Tse-tung og Mao Tse-tungs tænkning?

I modsætning til KFML har vi i Kommunistisk Arbejdskreds som udgangspunkt for overvejelser og analyser af den danske arbejderklasses øjeblikkelige stilling og af de objektive perspektiver for den proletariske revolution i vor del af den imperialistiske verden netop taget denne analyse af verdenssituationen som helhed, af de grundlæggende modsigelser, af hvor det revolutionære stormcenter rent faktisk befinder sig og hvorfor.

Vi er enige med KKPs centralkomite heri. Ganske som vi er enige med kammerat Lin Piao, når han i "Længe leve sejren i folkekrigen" skriver:

"Hvis, når vi tager kloden som helhed, Nordamerika og Vesteuropa kan kaldes 'verdens byer', så udgør Asien, Afrika og Latinamerika 'verdens landsbyer'. Siden den anden verdenskrig er den proletariske revolutionære bevægelse af forskellige grunde midlertidigt blevet holdt tilbage i de nordamerikanske og vesteuropæiske kapitalistiske lande, mens den folkerevolutionære bevægelse i Asien, Afrika og Latinamerika er vokset energisk. I en vis betydning frembyder verdensrevolutionen af i dag også et billede af landdistrikternes omringning af byerne. I sidste ende afhænger hele verdensrevolutionens sag af de revolutionære kampe, der føres af de asiatiske, afrikanske og latinamerikanske folk, der udgør det altovervældende flertal af verdens befolkning."

Denne analyse af verdens "byer" og "landsbyer" anerkender GNISTAN-folkene i k k e. Det er de ikke ene om. Vi kender grupper i England og i Sverige, der anerkender denne analyse og dens praktiske konsekvenser for Europa, men derudover kender vi ingen partier eller grupper i hele Europa, der tilslutter sig generallinjeforslaget og kammerat Lin Piao på dette punkt. (Dermed være ikke sagt, at der ikke eksisterer grupper, der anerkender analysen, men bortset fra de nævnte har ingen af de partier eller grupper, som vi har været i personlig kontakt med, eller hvis presse vi læser, anerkendt denne beskrivelse af verdens kommende udvikling.)

I naturlig konsekvens af vor enighed med KKPs centralkomite og kammerat Lin Piao om disse analyser har vi arbejdet med at fastslå, hvad det er for "forskellige grunde", der "midlertidigt" har holdt "den proletariske revolutionære bevægelse tilbage" i vor del af verden, og dermed også med at fastslå, hvornår og under hvilke omstændigheder disse "forskellige grunde" vil ophøre med at virke.

Resultaterne af dette arbejde har vi fremlagt i "Kommunistisk ORIENTERING", herunder i "To linjer".

Disse resultater lægger de vigtigste opgaver for kommunister i de kapitalistiske lande i Vesteuropa klart for dagen:

Yderligere at studere de historiske erfaringer fra den europæiske kommunistiske bevægelse, fra hele verdens kommunistiske bevægelse. Yderligere at studere den verdensomspændende kamp gennem de sidste mange årtier mellem de to linjer - den proletarisk revolutionære linje repræsenteret af Mao Tse-tung og den revisionistiske linje repræsenteret hos os af lederne i Tredje Internationales europæiske sektioner.

At forstærke det politiske arbejde for gradvis at overbevise flere og flere, først og fremmest i arbejderklassen, om den uundgåelige udvikling fremad, om denne udviklings ønskværdighed og om nødvendigheden af at virke for at fremme den - og i takt hermed at opbygge en revolutionær organisation, et kommunistisk parti der er sit navn værdigt.

At forstærke arbejdet med at højne arbejdernes og det arbejdende folks politiske bevidsthed - at benytte enhver af deres praktiske erfaringer til at forklare, at de "gode" tider for dem under imperialisme, kolonialisme og neokolonialisme skyldes udplyndring af de undertrykte nationer og folk; at forklare dem, at de i den

snævre forstand "onde" tider, der vil komme, bør hilses velkommen og fremmes, fordi de alene kan skc e de objektive forudsætninger for socialisme og for verdensfred - og i takt hermed nedbryde socialdemokrati nens og revisionismens indflydelse blandt arbejderne, nedbryde illusionerne om "demokrati" og "den fredel e vej" og opbygge forståelse for den voldelige revolutions og proletariatets diktaturs nødvendighed.

Aktivt og stadig mere effektivt at demonstrere mod og slå hårdt til imod ethvert udslag af dansk del igelse i såvel bevidst som ubevidst medvirken til befæstelse og forstærkning af den neokolonialistiske udbytni g af de afhængige nationer - og i takt hermed aktivt og stadig mere effektivt udløse aktioner til positiv støtte or disse nationers kamp.

Disse grundlæggende opgaver hører sammen i eet uløseligt hele. De kan ikke løses hver for sig. De kan kun løses i takt med hinanden. De udgør i deres helhed anvendelsen af marxismen-leninismen-Mao Tse-tu ngs tænkning på vor konkrete praksis under de nuværende omstændigheder.

Nogle har villet hævde, at konsekvensen af ovenstående opgaver er, at vi vil sidde med hænderne i skødet og vente. Intet kan være mere fejlagtigt. Det haster, og vi har travlt.

Vi har travlt, hvis vi skal nå så langt i vort arbejde, at vi kan medvirke til at forhindre, at den danske - den vesteuropæiske, den østeuropæiske, den nordamerikanske - arbejderklasse gør fælles sag med imperialismen og social-imperialismen mod socialismen, mod de afhængige landes frigørelseskamp. Vi har travlt, hvis vi skal nå så langt i vort arbejde, at vi kan medvirke til at forhindre, at vore landes arbejderklasse for tredje gang lader sig drive med i en krig for kapitalismen og imperialismen.

SLUT